

Z Unilesovega delavskega sveta v Stolu

Petnajsta seja delavskega sveta Uniles je bila v novi Stolovi sejni sobi poleg obrata družbene prehrane. Dvoje je dajalo posebnost temu srečanju delegatov sestavnih članic našega združenja:

Na seji so zbrani razpravljali in odločali o sprejetju osnutka temeljev načrta in menjave dela sozda Uniles in prva seja kakega delavskega sveta v Stolovih novih prostorih.

Ob pričetku je predsednik Stolovega delavskega sveta Franc Štebe pozdravil navzoče in jim zaželel uspešno delo in prijetno počutje v delovni organizaciji, sejo pa je vodil namestnik predsednika delavskega sveta v Stolu, Peter Bertoncely. Po uvodni seznanitvi delegatov s programom in namenom seje je besedo prevzel predsednik sozda Uniles Tone Krašovec, ki je zelo natančno razložil, da je osnutek načrta razvoja združenih organizacij po več sejah in drugih pripravah pripravljen za potrditev, vendar naj ga delegati še enkrat premislijo in dopolnijo v razpravah. Poudaril je, da so naloge realno zasnovane, v teku so aktivnosti o razdelitve in prevzemu skupnih nalog. Člani strokovnih odborov se zavedajo, kaj morajo storiti za izdelavo elaboratov za skupne naložbe, kjer je v ospredju postavitev galvanskega obrata in obrata za oskrbo z brusnimi trakovi.

Zaradi zaostrenega gospodarskega stanja so povsod potrebni večji napori, iska-

nje in uskladitev ustreznih proizvodnih programov in prizadevanja o skupnih vlaganjih v trgovsko mrežo. Še bolj si je potrebno prizadevati za skupne nabave repromateriala, kjer je možno ustvariti nekaj milijard prihrankov.

Vsi samoupravni in poslovodni organi so angažirani pri skupnem reševanju problemov zastavljenega srednjeročnega

Ob dvaindvajsetem juliju — dnevu vstaje in sedemindvajsetem juliju, prazniku občine Kamnik, vsem našim bralcem iskrene čestitke in prijetno praznovanje. Ob tej priložnosti zopet pomislimo na žrtve, ki smo jih izgubili v boju za našo svobodo, na velike dosežke preteklih desetletij in na svobodno življenje današnjega in jutrišnjega dne. Pravo življenje je le življenje v svobodi in le tak človek lahko dela, ustvarja in načrtuje prihodnost zase in svoje otroke. Naša skupna dolžnost je, da ob najdragocenejši pridobitvi — svobodi in najpopolnejšem razpolaganju s sadovi svojega dela — samoupravljanjem, dosledneje in učinkoviteje pristopimo k delu, ki je edino vodilo in zagotovilo napredka.

načrta Unilesa, ki naj bi bil sprejet v letošnjem oktobru, vodila pa naj bi bila resnični skupni interesi in sodelovanje, kar mora še bolj temeljiti na iskrenosti in prizadevanju za boljše poslovne rezultate. Naši skupni cilji so večja realizacija, ki jo bo možno doseči ob ustreznem večjem sodelovanju. Tako bi do leta 1985 celotni

lesnim odpadkom kot cenenemu in obnem izdatnemu kurivu.

Izboljšati je treba tudi strukturo zaposlenosti. Število zaposlenih naj bi se povečalo 8,6%.

Vse ugotovitve in načrti so v interesu članic Unilesa, pa tudi družbe kot celote. Do sedaj se niso uresničevali tako, kot je bilo načrtovano.

Prisotni delegati na seji so bili seznanjeni o delu sindikalne konference o temeljnih razvoja tozda. Prisotni so bili vsi člani konference. Njeno delo je bilo zelo uspešno.

V razpravi je imel znaten delež Franc Sikošek, ki je posebej poudaril, da sredstva za skupna vlaganja niso odtujena, temveč mora prevladati prepričanje o ravnoprotnem in tako tudi doseči dobre rezultate pri sovlaganju. Ob večji zavesti bo ta načrt dobil vse večjo podporo, vsi pa bomo dosegli boljši dohodek. Napravljene so prvi koraki, z dobrim načrtovanjem moramo iti naprej, probleme pa enakovredno reševati s skupnimi dogovori.

Člani delavskega sveta Uniles so ugotovili, da so samoupravni sporazum o temeljnih načrta Uniles in menjavi dela sprejeli delavski sveti tozdev članic Unilesa

Naše samoupravne poti

Delo je tista vrednota, ki dviguje človeka nad druga živa bitja. Človek se je tega začel zavedati že zelo zgodaj in tudi izkoriščati v svoj prid. Zelo zgodaj pa so se pojavili tudi ljudje, ki so hoteli živeti na račun drugih žuljev, na račun drugega dela. Preteči so morala stoletja, da je človeštvo začelo samo razpolagati z rezultati svojega dela. Marsikje so še daleč od tega, drugod je takšen pristop k delu in vrednotenju le-tega komajda še v zametkih, pri nas pa smo prehodili že tri desetletja delavskega samoupravljanja.

Nismo družba, ki bi bila zaverovana vase, zato vemo, da je dobrih trideset let le majhen drobec v zgodovini. Vseskozi se zavedamo, da je naše samoupravljanje komaj na začetku svoje poti. Marsikaj bo treba še popraviti, dodelati, predvsem pa zmanjšati ali popolnoma odpraviti razkorak med kongresnimi in drugimi dokumenti in med prakso. Ustava, ustavna dopolnila in zakon o združenem delu so nam začrtali pravilno pot v zdrave samoupravne odnose v naši družbi, seveda pa bi morali te dokumente tudi v praksi izvajati in dosledno uresničevati.

(Nadaljevanje s 1. strani)

in delovnih organizacij kot njegove celote, na tej seji pa je sprejem opravil še DS Unileša. S tem so dane možnosti za podpis. Po daljši diskusiji je bil v nadaljevanju seje sprejet ugotoviten sklep, da se za DO Tribuna iz Ljubljane razpiše referendum za sprejem v Unileš.

Zvone Škrinjarič iz Stola je pripomnil, da DO Tribuna proizvaja kovinski sedežni program za tovarno Meblo, omenjeni izdelki pa se prekrivajo s Stolovim proizvodnim programom, kar ni v skladu z našimi skupnimi načeli. V pogovoru je sodeloval tudi predsednik sozda Unileš, ki je predlagal, da je usklajevane programa poseben postopek, soglasje za razpis referenduma pa zaradi tega ne sme biti ovirano. V diskusijo se je vključil tudi direktor DO Stol Vinko Gobec in izrazil prepričanje, da je problem potrebno rešiti, vendar pa ne zadrževati postopka za pristop Tribune v Unileš. Imenovana je bila komisija DS, ki naj do druge seje razpiše referendum. Pojasnilo na omenjeno vprašanje je dal tudi predsednik DS Tribuna in povedal, da je omenjeni program »majhen« in ga njegova delovna organizacija ne namerava razvijati.

V nadaljevanju se je bilo obdelano vprašanje skupnih naporov na področju samozaščite in sklenjeno, da se imenuje komite za splošno ljudsko obrambo in samozaščito. Delavski svet je sprejel sklep, da se pripravi analiza in ocena varnosti obrambnih razmer v delovnih organizacijah. Treba je pripraviti osnutke samoupravnih splošnih aktov na ravni sozda.

S seje je potrebno omeniti še informacijo v zvezi z novim zakonom o knjigovodstvu, kjer je potrebno poenotiti pravilnik o knjigovodstvu za vse delovne organizacije (osnutek je izdelan).

Prihodnja seja Unileša bo jeseni v Marlesu v Mariboru.

Ciril Sivec

III. kongres samoupravljalcev je hotel opozoriti prav na to, da je ta razkorak največkrat prevelik. Tudi sami priznavamo, da je vse, kar je zapisano, dobro zamišljeno in pošteno opredeljeno, v praksi pa se nam črke s papirja navadno podrejo in izmalčijo v drugo obliko. Pokongresna dejavnost bo morala nadaljevati svojo kritično predkongresno pot prav v to smer.

Odveč bi bilo verjetno spominjati, da ideja samoupravljanja spremlja človeštvo od pariške komune naprej, ko je bila prvič izražena misel, naj preidejo tovarne v delavske roke. Preteči je moralo še veliko krvi in znoja, da so delavci lahko dosegli vsaj prve stopničke na tej poti. Prvo pravo samoupravljanje se je pri nas rodilo med vojno, v partizanih, v prvih poveljnih letih, z letom 1950 pa je preraslo v višjo organizirano obliko. Takrat so bili ustanovljeni prvi delavski sveti. Leta 1957 je bil v Beogradu prvi kongres samoupravljalcev, imenovan kongres delavskih svetov Jugoslavije, drugi kongres pa je bil 1971. leta v Sarajevu, zajel pa je prav vse delavce-samoupravljalce.

Od zadnjega kongresa samoupravljalcev je minilo torej deset let, kar pa v našem dinamičnem razvoju ni malo in je bilo torej nujno soočiti z ustavo in drugimi dokumenti napisana načela s prakso. Naše samoupravne poti bodo samo tedaj pravilno začrtane in izvajane tudi v praksi, če bomo upoštevali vse poštene socialistične sile, ki delujejo v naš osebni in skupni napredek. Verjetno se velikokrat premalo zavedamo, da je naše samoupravljanje plod trdega in poštenega dela, zato bi moral vsak delavec-samoupravljalca močneje in odločneje sodelovati pri izvajanju samoupravnih dejavnosti. Ko bomo upoštevali vsekongresne in druge dokumente tudi v praksi, bomo šele lahko spoznali, da višje oblike upravljanje, kot je samoupravljanje, ne more biti!

V naši DO je sedem tozdov in skupne službe. Ob III. kongresu samoupravljalcev smo hoteli izvedeti, kakšne so

Vsakdanji prizor v naših delavnicah: Nabite kadinice in prepričevanje pri vходу. Čeprav vsi dobro vemo, da je čas za odmor že potekel, potegnemo kolikor se da. Ko nas kdo opozori, da je skrajni čas, da gremo delat, se sprenevedamo in nalašč pogledujemo na uro, če je čas za kajenje že zares pri kraju.

naše samoupravne poti. Vsem predsednikom DS in predsednici zbora delavcev v Restavraciji smo zastavili naslednja vprašanja:

1. Kakšna je bila predkongresna aktivnost v vašem tozdu in kako so se posamezne strukture vključile v to delo (sestanki v delovnih skupinah, v posameznih oddelkih in na zboru delavcev — razprave o predpripravah in k osnutku resolucije?)

2. Ali ste sodelovali pri pripravi plopb, dopolnil in predlogov k osnutku resolucije, ki jih je vaš delegat posredoval na kongresu?

3. Kakšno je bilo po vašem mnenju zanimanje vaših delavcev na kongresno dejavnost?

4. Ali je razkorak med samoupravljanjem v vašem delovnem okolju in med samoupravnimi dokumenti, ki so bili sprejeti na kongresu (kaj je treba dopolniti in izboljšati v vašem tozdu? Kako pri vas deluje delavska kontrola, družbena samozaščita, doslednost ustavnosti in zakona o združenem delu)?

5. Ali pri vas delavci resnično odločajo pri samoupravnih odločitvah in kolikšen je vpliv vodilnih struktur na ta vprašanja?

6. Kakšna je v vašem tozdu vloga sindikata, osnovne organizacije ZK in drugih DPO?

7. Kakšno je delovanje delegatskega sistema v vašem tozdu, oziroma ali delegati zadovoljivo prenašajo pomembna vprašanja delovnih sredin in koliko so vaši predlogi upoštevani?

8. Kako ocenjujete obveščenost vaših delavcev (pravočasnost, obširnost, pristopnost in resničnost ustnih in napisanih gradiv)?

9. Kako boste pri vas povečali delovno storilnost in samoupravljalško zavezo, kot osrednja temelja družbenoekonomskih odnosov in našega življenjskega standarda?

10. Kakšen poudarek je v vašem tozdu dan ustvarjalnemu delu, inovatorstvu in racionalizacijam (ali pravilnik pravilno vrednoti te dejavnosti)?

11. Je delitev dohodka in nagrajevanje po delu že približano dejanskemu doprinosu delavca in če ni, kje in zakaj so razhajanja?

12. Ali je po vašem mnenju zadostno sodelovanje med proizvodnimi tozdi in skupnimi službami s tozdi?

13. Ali je sprejem planov, periodičnih in zaključnih računov samo formalnost ali o tem vaši delavci zares odločajo?

14. Kako je pri vas vključena mladina v družbenopolitično dejavnost?

15. Kaj ste storili za vključitev mladih strokovnjakov v vaše delo?

16. Kakšna prelomnica je po vašem mnenju tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije, kakšne so pridobitve in kako si bomo pomagali s kongresnimi dokumenti. Kako bodo vaši delavci v praksi v svoj in skupni razvoj porabili te sklepe in napotke in kakšna bo vaša pokongresna aktivnost?

Uredništvo

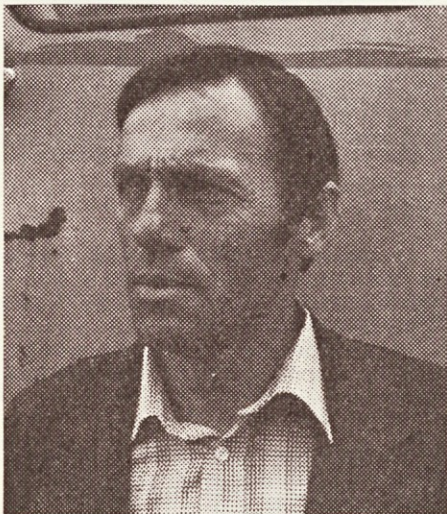
Tozd 1

1. Posebnih priprav na kongres samoupravljalcev nismo imeli. Največ smo izvedeli iz dnevnih obvestil v radiu, iz časopisov in televizije.

2. Pri pripravi resolucije, oziroma pripomb, nismo sodelovali.

3. Po mojem mnenju je bilo zanimanje za kongres precejšnje, pa tudi pričakovanje.

4. Na prvi del vprašanja ne bi mogel odgovoriti. Za drugi del, ki se nanaša na delavsko kontrolo, menim, da ne deluje tako kot je bilo zamišljeno. Na tem področju bi morali delovanje zastaviti na drugačnih osnovah in s kadri, ki bi bili temu kos.

5. V našem tozdu delavci odločajo o posameznih problemih na predlog določenih služb. Vendar so vse odločitve, ki imajo dolgoročno trajanje, problematične, ker se posledice pokažejo šele kasneje.

6. V samoupravljanju bi morali prav vsi organi uveljaviti več svoje vloge, morali bi biti svetovalci pri problemih.

7. Delegatski sistem znotraj tozda ni uveljavljen. Navzven, zbor združenega dela in organi posameznih SIS delajo nekako boljše.

8. Obveščenost ni najboljša. Poseben problem je razumljivost gradiv in pa obsežnost teh materialov.

9. Delovno storilnost je možno povečati, samo to je potrebno storiti organizirano na vseh ravneh. Ne smemo samo od delavcev za strojem pričakovati, da bodo več delali. Prihranki se skrivajo tudi drugod in še v večjih količinah. Ko bodo delegati čutili, da njihove odločitve prinašajo tudi boljše rezultate dela, boljši dohodek, bo samoupravljalška zavest porasla.

10. V našem tozdu ni dovolj podarka ustvarjalnemu in inovatorskemu delu. Oblika, katero imamo sedaj, ne prinaša več tistih rezultatov, ki so nujni za napredek v družbi.

11. Nagrajevanje po delu je bilo že sedaj zelo dobro urejeno v proizvodnih tozdh. Ostale službe pa še približno nimajo urejeno nagrajevanje po delu. Nerazumljivo je, da se tudi med panogami v gospodarstvu ustvarjajo tako velike razlike v nagrajevanju.

12. Prav nagrajevanje po delu naj bi bilo tisto, kar bi službe, oz. posameznike v službah sililo, da bi bolj tesno sodelovali ali delali za tozda.

13. Plani in zaključni računi postajajo vse bolj formalnost pri sprejemanju v samoupravnih organih.

14. Mladina je slabo vključena v samoupravljanje.

15. Mladji strokovnjaki v delovni organizaciji nekako ne najdejo stika z organi upravljanja.

Franc Juvan

Tozd 2

1. Posebne predkongresne aktivnosti v našem tozdu ni bilo. Ne pomeni pa, da se delavci za kongres pred začetkom nismo zanimali. Spremljali smo komentarje, razlage in drugo v javnih občilih in se o tem tudi pogovarjali na delovnih mestih.

2. Pri pripravi pripomb k osnutku resolucije posebej nismo sodelovali, to dejavnost pa smo spremljali, saj smo vedeli, da iz kamniške občine odideta v Beograd dva naša delegata.

Želimo, da bi bili v bodoče naši samoupravni organi in tudi vodstvo bolj aktivno in bi pravočasno vključilo v tako delo vse delovne organizacije, še prav posebno pa tako velike, kot je Stol.

3. Z delavci v delavnicah smo se pogovarjali o namenu, potrebi in delu kongresa. Prav vsi so se zanimali za kongres in od kongresnih zaključkov pričakovali tiste odločitve, za katere smo dosedaj vedeli, da morajo priti, vendar so zaradi raznih znanih pomanjkljivosti stale ob strani.

4. Samoupravljanje v našem tozdu je dobro. Največji del delavcev se za naše skupne načrte, obveze, delo in številne probleme močno zanima in tudi sodeluje pri delu samoupravnih orga-

nov. Še zdaleč jim ni vseeno, kako bomo živeli in delali v bodoče, kako se bodo razvijali naši oddelki, kvaliteta in način dela ter vrsta in kakovost proizvodnje.

Se vedno pa so razlike med samoupravnim delom v praksi in napisanimi dokumenti. Za naš tozda ne moremo reči, da je temu krivo vodstvo tozda. Prav zanj moramo reči, da se z vsemi močmi vključuje v skupne delavske interese.

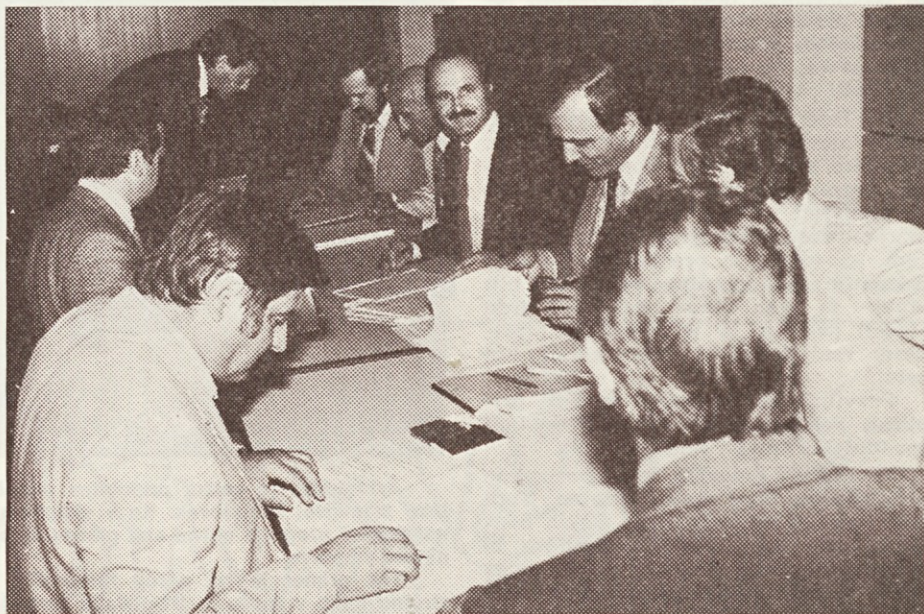
Razlika nastaja drugod: Pri večji predanosti družbi bodo te vrzeli počasi same izginjale. Vzrok za sedanje stanje je še v ljudeh (kot tudi v drugih tozdh in delovnih organizacijah).

5. So delavska vprašanja, o katerih delavci zares odločajo, so pa še tudi druga, pri katerih nimamo pravega vpliva. Člani samoupravnih organov bodo to radi potrdili. Vendar moramo nekaj pripomniti: Ko bo samoupravljalška zavest dovolj visoka, bo odpadlo marsikaj današnjega, ker bodo delavci najboljše sklepe sami predlagali in tudi vztrajali, da se izvajajo.

6. Sindikat je zelo aktiven, druge družbenopolitične organizacije pa bi morale bolje delati. Marsikje je preveč prisotna delovna navideznost in razno sprejemanje sklepov, pravih izvrševalcev pa ni.

7. Vprašanja so med seboj povezana in je del odgovora že povedan v prejšnjih. Nekateri delavci so zares dobri proizvajalci in tudi zavestni samoupravljalci, drugi pa delo opravljajo z levo roko. Za take delegate je jasno, da samoupravnega dela ne opravijo temeljito, temu podobni pa so tudi rezultati. Veliko stvari bi se dalo dobro napravi-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Na seji Unilesovega delavskega sveta v Stolu so podpisniki sestavljenih organizacij podpisali osnutke načrta razvoja sozda. Ob tem so se zavedali, da so sedemnajstisoč članski Unilesovemu delovnemu kolektivu v skupnih prizadevanjih zares napravljeni šele prvi koraki. Potrebno bo veliko dela, znanja, medsebojnega zaupanja, spoštovanja in dolgoletnih naporov, da bodo pripravljene načrti dobili trden oprijem. V današnjih pogojih to ne bo lahko. Naloga vsakega delavca, pa naj bo ta najpreprostejši proizvajalec ob stroju ali delovni mizi ali najvišji strokovnjak, je, da s prepričanjem in nujnost skupnih prizadevanj in uspehov, poseže v jutrišnji delavnik, ki bo prav od vseh veliko terjal.

(Nadaljevanje s 3. strani)

ti, pa tudi pravočasno, vendar bi morali to hoteti.

8. Do zares dobre obveščenosti je še precej velik korak. Vendar ne smemo obveščenosti le ocenjevati in kritizirati, temveč moramo tudi pri tem delu sami aktivno sodelovati. Napisanih in ustnih informacij je dovolj. Morda so včasih malo prekasne. Delegatska gradiva so preobširna in velikokrat napisana tako, da delavcu niso razumljiva.

9. Poleg posodobitve tehnologije v proizvodnih oddelkih je glavni problem delovna storilnost. Ne smemo reči, da je slaba ali da so vsi delavci slabi. Lahko pa bi še veliko več naredili in usposobili marsikak slabši polizdelek in izdelek. Vendar je naenkrat težko. Ko bi delavci začutili, da je vse njihovo, kar delajo in s čimer delajo in je od vsakega posameznega dobrega delovnega rezultata odvisen skupen uspeh, bi se storilnost hitro premaknila na boljše. Naša dolžnost je, da se tega začnemo resno zavedati.

10. Tudi v našem tozdu smo imeli nekaj inovacij in koristnih predlogov. Nekatere smo koristno porabili v praksi, druge malo manj. Tu sta pomembni predvsem dve stvari. O inovacijah moramo resno razmišljati, tistim delavcem, ki inovacije predlagajo, pa dati priznanje, tudi moralno, ne pa jim biti »fovš« za vsak dinar. Zakaj bi grdo gledali delavca, ki je organizaciji prinesel vsaj desetkrat večjo korist, kot sebi.

Pravilnik se bo moral še bolj približati delavcu, se pravi, da bi še bolj spodbujal k novim načinom dela.

11. Delitev dohodka še ni poenotena z dejanskim doprinosom delavca. Tudi novi katalog del ne prinaša kakih bistvenih sprememb. Delitev dohodka bi morala biti tako urejena, da bi zares dober delavec veliko boljše zaslužil, kot slab. Razlika desetih ali dvajsetih odstotkov je premajhna in podpira slabše delavce. Ti ne zaslužijo tako slabo, tudi če ne delajo dobro.

12. Na sedanji način sodelovanja med proizvodnimi tozdi in skupnimi službami smo navajeni in velikokrat niti ne pomislimo, kakšen je. Skupne službe marsikaj naredijo za tozde, vendar bi lahko še veliko več. Proizvodno

delo bi morale spremljati in dopolnjevati na vseh področjih, morale bi ga usmerjati in bolj gledati na jutrišnje potrebe.

13. Sprejem planov in računov je le v manjši meri stvar samoupravnih organov. Predlogi so že prej pripravljani in delavci v tozdu nanje nimamo posebnega vpliva. Premalo so upoštewane realne težave in tisti predlogi, ki bi sedanje stanje izboljšali.

14. Premalo!

15. Naš tozđ je v primerjavi z drugimi mlad, zato so tudi strokovnjaki mladi. Dobre mlade delavce smo vedno z veseljem sprejeli in uvajali v delo.

16. Tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije ni prelomnica v delu, niti v samoupravnih odločitvah, temveč mora biti zavestnejše nadaljevanje začete poti. Skrajni čas je, da preidemo od besed k dejanjem.

Ivan Trdin

Tozđ 3

1. V našem tozdu je bila predkongresna dejavnost aktivna, vključevale so se skupine in posamezniki.

Razpravljali smo na sestankih delovnih skupin, kakor tudi na seji delavskega sveta in OOZS.

2. Pri pripravi pripomb k osnutku resolucije smo sodelovali na razširjeni seji IOZS ter na sestankih delovnih skupin.

3. Zanimanje naših delavcev za kongres je bilo povprečno.

4. Razkoraka med samoupravljanjem in samoupravnimi dokumenti ni.

5. Pri nas delavci vplivajo na samoupravne odločitve. Vpliv vodilnih struktur na sklepe je odvisen od tega, kako pripravijo svoje predloge.

6. V našem tozdu je vloga sindikata precej močna in aktivna, kakor tudi ZK in drugih organizacij.

7. Delovanje delegatskega sistema v našem tozdu je zadovoljivo. Za prenašanje pomembnih vprašanj se zberejo posamezne delegatske skupine, ki nato vprašanja prenesejo med ostale sodelavce — upoštevani so samo objektivni predlogi.

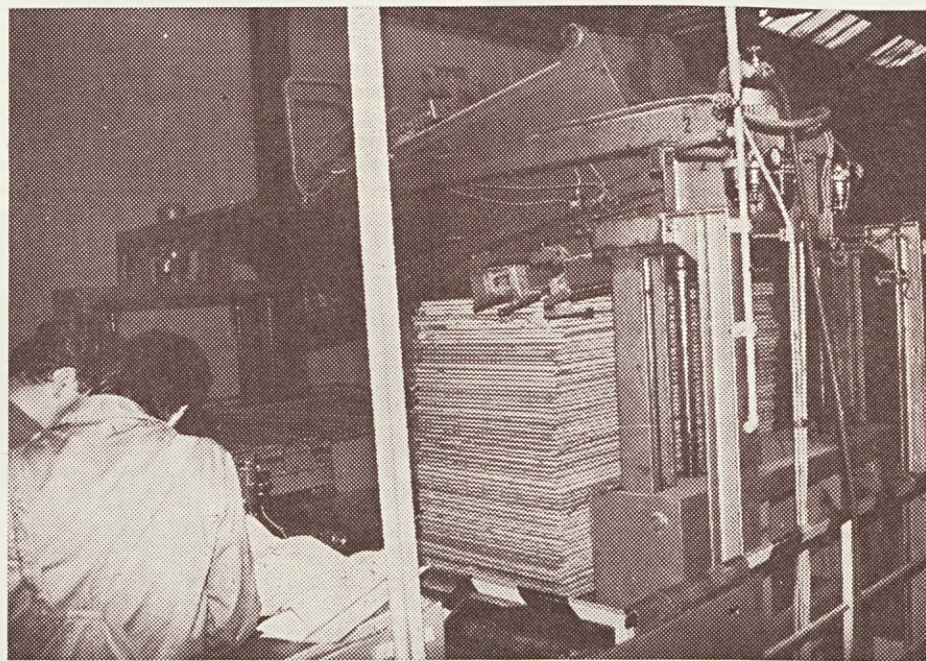
8. Obveščanje naših delavcev je zelo različno. Včasih je snov premalo jasna ali pa pride prekasno.

9. Pri nas se delovna storilnost lahko poveča, predvsem z novimi delovnimi sredstvi, ker so obstoječa zastarela in izrabljena.

10. V našem tozdu je velik poudarek na inovatorstvu in racionalizaciji. Naš pravilnik pravilno vrednoti te dejavnosti.

11. Delitev dohodka in nagrajevanje po delu sta po mojem mnenju v proizvodnji urejena, saj so v glavnem vsa dela normirana.

12. Sodelovanje med proizvodnimi tozdi in skupnimi službami bi bilo lahko boljše.

Avtomatika je velika pridobitev današnjega časa, vendar so njene naprave prav tako zmožljive, kot človek. Ko v skupnem mehanizmu odpove kak majhen delček, se načrtovani program obrne »na glavo« in pride poleg uničenega dela tudi do močnejše okvare naprave.

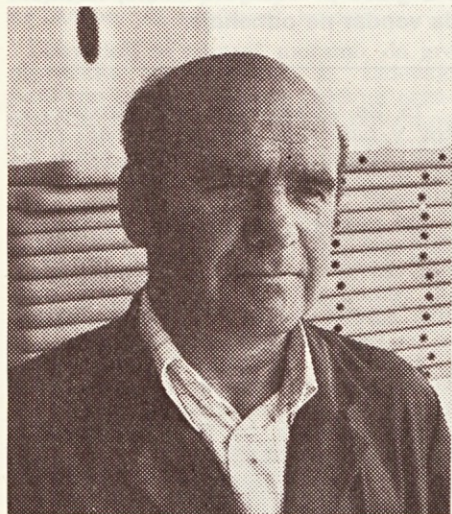
Tak primer je na gornji fotografiji. Posneta je nakladalna naprava pred novo strojno linijo v tozdu 2. Dvigovalni mehanizem vsakokrat dvigne s polizdelki naloženo paleto za debelino enega polizdelka. Kontrolo dvigu daje fotocelica, ki ob prekinitvi toka zaustavi dviganje in ga nadaljuje ob ponovni vzpostavitvi.

Ob »zatajitvi« fotocelice se je »porušil« ves program. Dvigovalna naprava se ni zaustavila. Pri prikazanem primeru so se polizdelki toliko dvignili, da so vrgli gornji del podajalne naprave z ležajev, polomili nekaj vodil in skrivili ohišje.

Večjo okvaro sta rešila delavca Lojze Drešar in Jože Kavčič, ki sta naglo izklopila dvigovalni motor. V nasprotnem primeru bi bila poškodba nakladalne naprave veliko hujša.

V času nujne posodobitve proizvodnje je naloga vseh delavcev, da so zares dobro usposobljeni za svoje delo in tudi ves razvoj budno spremljajo.

13. O sprejemanju planov ter periodičnih in zaključnih računih se vedno razpravlja na samoupravnih organih,

vendar pa še na to ne moremo toliko vplivati, kot bi lahko. Bolje bi morali biti seznanjeni s knjigovodstvom in šele potem bi lahko dajali pripombe.

14. V našem tozdu je mladinska organizacija šele v preteklem letu tako zaživela, kot je zaželjeno. Sedaj se že aktivno vključuje v družbenopolitično in samoupravno dejavnost.

15. Mladim strokovnjakom je treba nuditi možnost, da svoje znanje izpopolnijo in se usposobijo za vodenje proizvodnje.

16. Kongresni dokumenti bodo prav gotovo zelo pripomogli k večji aktivnosti delavcev pri samoupravljanju, na ta način bodo bolj obveščeni in to bo pripomoglo tudi k večji storilnosti v proizvodnji in pri delu nasploh.

Stefan Humar

Tozd 4

1. V našem tozdu smo na razširjeni seji IO OOS razpravljali o kongresu samoupravljalcev in potrdili predlagana kandidata, ki sta nas zastopala na tretjem kongresu samoupravljalcev.

2. V tozdu nismo imeli nobenih pripomb na osnutek resolucije.

3. Sodelavci so delo kongresa spremljali preko javnih občil, vsak po svojem zanimanju.

4. V tozdu obstaja razkorak med samoupravljanjem in samoupravnimi dokumenti, ki so bili sprejeti na kongresu, predvsem kar zadeva nagrajevanje po delu. Menim, da so kvalificirani kadri premalo stimulirani.

5. V našem tozdu imajo delavci možnost odločanja pri samoupravljanju, vendar menim, da je premalo povezave med samoupravnimi organi v DO in našim tozdom.

6. OOS v našem tozdu aktivno deluje. Vse pomembnejše odločitve obravnava tudi IO OOS. OO ZK nimamo, imamo pa našega predstavnika, ki nas zastopa v drugem tozdu (tozdu 2)

7. Delegatski sistem znotraj tozda ne deluje tako, kot bi moral. Zaradi tega, ker je naše delo predvsem terenskega značaja. V zvezi s tem se delavci ne morejo udeleževati sej in sestankov in je tako manjša možnost za prenašanje predlogov.

8. Obveščenost v našem tozdu je zadovoljiva. Gradivo je preobširno in dostikrat nerazumljivo. Moralo bi biti bolj dostopno oz. preprosteje povedano delovnemu človeku. (Manj bi se morale uporabljati tujke).

9. Delovno storilnost je možno povečati predvsem:

- z boljšo organizacijo dela;
- z boljšo disciplino;
- z boljšim izkoristkom delovnega časa;
- z manjšimi izostanki z dela (bolniška, neopravičenimi izostanki) in

— prihrankom na materialu.

10. V našem tozdu niso velike možnosti za inovatorsko dejavnost, predvsem zato, ker delamo po naročilu.

11. Nagrajevanje po delu je urejeno s pravilnikom. V delu je nov pravilnik, za katerega menim, da bo boljši od sedanjega. Z ozirom na velik porast življenjskih stroškov s pravilnikom zelo kasnimo.

12. Sodelovanje med proizvodnimi tozdi in skupnimi službami bi bilo treba izboljšati.

13. Sprejem planov, periodičnih obračunov in zaključnih računov v našem tozdu ni formalnost. Delavci resnično sodelujejo pri obravnavi, vendar menim, da bi bila strokovna razlaga ljudem, ki so te stvari pripravili, nujna, da bi jih na bolj preprost način približali našim sodelavcem.

14. V naše tozde je le zadnji čas prišlo nekaj mladih ljudi, tako, da smo pred dobrim letom ustanovili OOSZSMS. Vabljeni so na vse pomembnejše seje in imajo možnost sodelovanja.

15. Dali smo jim vso možnost, da se izobražujejo ob delu.

16. Največja prelomnica po tretjem kongresu naj bi bila ta, da bi se sprejete resolucije resnično izvajale.

Franc Mušič

Tozd 5

1. Ni bilo nobene predkongresne aktivnosti.

2. V našem tozdu nismo imeli pripomb in dopolnil na osnutek resolucije.

3. Kogar je zanimalo delo kongresa, je lahko slišal marsikaj na radiu in televiziji.

4. Razkorak je ne samo v našem delovnem okolju, temveč tudi drugje.

5. Odločanje delavcev ni vedno upoštevano, ker ga večkrat omejujejo razni vplivi.

6. Vloga sindikata in ostalih organizacij ni takšna, kakršna bi morala biti.

7. Delegatski sistem ne deluje tako kot bi moral, kajti delegati niso med seboj dovolj povezani, kaj šele s člani DS ali sindikata, tu bi moral biti povezovalni člen med njimi in organi samoupravljanja.

8. Obveščenost v naši delovni organizaciji je dokaj v redu in zdi se mi tudi resnična.

(Nadaljevanje na 6. strani)

»Zakaj se pa kregate?« »Ker to raje delamo, kot bi delali!«

(Nadaljevanje s 5. strani)

9. V našem tozdu lahko povečamo storilnost s še boljšo disciplino in varčevanjem pri materialu.

10. Ker je naš tozđ neproizvodni, se tu pozna manjša aktivnost pri inovacijah in racionalizaciji. Po mojem mnenju pravilnik pravilno vrednoti to dejavnost.

11. Delitev dohodka in nagrajevanja ni takšna, kot bi morala biti, kajti tu prevelikokrat odloča — človek.

12. Sodelovanje med proizvodnimi tozđi in skupnimi službami ni zadostno. Mogoče se bo stanje v prihodnosti kaj izboljšalo.

13. O sprejemu periodičnih in zaključnih računov delavci ne morejo odločati, kajti za to imamo strokovne službe in one gradivo vedno tako pripravijo, da ga lahko sprejemamo, kajti mi se v omenjeno tudi dovolj ne razumemo.

14. Po mojem mnenju mladina premalo sodeluje pri samoupravljanju, kako pa deluje v družbenopolitični dejavnosti, nismo seznanjeni.

15. Vključevanje mladih strokovnjakov v delo ni zadostno, ker zelo radi po končanem šolanju zapustijo delovno organizacijo. Pri nas jim ni vedno mogoče zagotoviti delovnega mesta.

16. Spremeniti moramo dejansko stanje ne le na papirju temveč tudi pri delu.

Franci Štebe

Tozđ 8

1. Zaradi prezaposlenosti na delovnih mestih in selitve v nove prostore je bila naša predkongresna dejavnost bolj skromna.

2. Ker razlagatelj osnutka resolucije ni prišel na zbor delavcev, nismo bili v stanju sestaviti pripombe in dopolnila k osnutku resolucije.

3. Zaradi vsega tega ni bilo možno sodelovati v kongresni dejavnosti. Zanimanje za kongres je pa bilo.

4. V našem tozdu še obstaja razkorak med samoupravljanjem in samoupravnimi dokumenti, ki so bili sprejeti na kongresu, predvsem, kar se nanaša na nagrajevanje po delu.

5. Pri nas delavci odločamo pri samoupravnih odločitvah, Vpliv vodilnih

Težave z obveščanjem bodo vse dotlej, dokler bo nekaterim delavcem v proizvodnji in v skupnih službah vseeno, če so jih posredovali drugim ali pa so celo po več tednih nejevoljno zmajali z glavo in ocenjevali tiste, ki informacije od njih zahtevajo, češ kaj jim je, da vendar ne odnehajo.

struktur je pravilen in nas ne ovira. Včasih nam še koristno razložijo posamezne snovi.

6. V našem tozdu je majhno število zaposlenih in nimamo osnovane OOKZ. Vloga sindikata je dokaj obširna in dobro zastopa naše interese.

7. Delegati v našem tozdu ne prenašajo najbolje vprašanj delovnih sredin, vendar so naši predlogi sorazmerno dobro upoštevani.

8. Obveščenost naših delavcev znotraj tozda je dobra in pravočasna, vendar obveščenost v ostalih tozđih močno šepa, včasih pa popolnoma izostane. Kar je, je. Večkrat preobširne in preveč strokovno napisane informacije težko razumemo.

9. V našem tozdu je delovna storilnost še kar velika, vendar jo bomo pozkusili z vestnejšim delom in manjšimi izostanki še povečati. Z boljšo obveščenostjo in primernejšimi gradivi bomo našo samoupravljalstvo zavest dvignili na večjo raven.

10. V našem tozdu pravilnika o inovatorstvu nimamo in do sedaj ni bilo nikakršnih inovacij. Za racionalizacijo pa se trudimo vsi skupaj.

11. Nagrajevanje po delu v našem tozdu je le nekoliko približno dejanskemu doprinosu delavca, upamo pa da bo novi katalog del in opravil upošteval določila resolucije 3. kongresa samoupravljalcev in da bomo tako resnično lahko rekli, da smo nagrajeni po delu.

12. Sodelovanje med proizvodnimi tozđi in skupnimi službami je po mojem mnenju zadovoljivo, vendar še vedno veliko premajhno.

13. O sprejemu planov, periodičnih in zaključnih računov delavci sicer odločajo, vendar so premalo strokovno podkovani in se morajo v glavnem zaneesti na pravilnost podatkov v gradivih in na izvajanje razlagateljev.

14. Pri nas imamo le nekaj mladincev, ki so vključeni v družbenopolitično dejavnost.

15. Za vključitev mladih strokovnjakov v naše delo smo se le malo zanimali, vendar bi tudi v našem tozdu temu vprašanju morali posvetiti več pozornosti.

16. Največja prelomnica po tretjem kongresu naj bi bila, da se bodo določila resolucije resnično začela izvajati, saj vemo, da je že prvi in drugi kongres sprejel precej tesno določil, vendar se na vseh podrčjih niso izvajala.

Pridobitve kongresa so lahko večja zavest samoupravljalcev in s tem večje upanje, da se bodo sklepi in napotki izpeljali do konca. Mi jih bomo zavestno izpolnjevali v praksi.

Valči Slabajna

Tozđ 9

Tretji kongres samoupravljalcev, predvsem pa predkongresna aktivnost, so v sredstvih javnega obveščanja zavzeli mesto, ki takšni manifestaciji gotovo gre in informiranosti s te strani gotovo ni kaj očitati. Zdi se mi pa, da smo se v delovnih sredinah premalo pogovarjali o kongresnih materialih.

Vso dejavnost je vodil sindikat, materiali so bili v celoti objavljeni v Delavski enotnosti in na razširjeni seji izvršilnega odbora osnovne organizacije sindikata smo bili vsi prisotni enotnega mnenja o pomanjkljivosti resolucije.

— manjkajo konkretne zadolžitve ter večja odgovornost za posledice, kadar se sprejete politike ne držimo;

— družba z ukrepi odreja pogoje pri ustvarjanju dohodka in s tem zavira delitev po delu;

— vse oblike porabe je potrebno postaviti v realne možnosti;

— nujno je potrebno uskladiti cene surovinam in repromaterialom s cenami na svetovnem trgu, če hočemo biti konkurenčni na svetovnem tržišču;

— programi SIS so nad zmoglostmi družbe, njihov OD pa se mora gibati skladno z rastjo dohodka v gospodarstvu;

— še bolj se moramo zavzemati za povečanje produktivne sposobnosti v gospodarstvu;

— delavec mora o svojih sadovih dela odločati sam;

— prehitro se spreminjajo dogovori na področju deviznega režima;

— v sistemu razporejanja dohodka je premalo konkretnosti.

Kongresna dejavnost je gotovo pritegnila veliko pozornosti, vendar moramo počakati, da bodo kongresni dokumenti zaživel v praksi in mislim, da bo prav izvajanje zaključkov s kongresa zahtevalo angažiranost slehernega posameznika. Bolj kot sedaj bo treba poostriiti odgovornost posameznikov, nadzor delavske kontrole, vendar ne samo kontrolo nad fizično prisotnostjo posameznega delavca na delovnem mestu, zavzemati se moramo za dosledno izvajanje samoupravnih dokumentov, ki jih že imamo in tistih, ki jih moramo sprejeti.

Samoupravno odločanje je pogojeno z mnogimi činitelji, vendar se delavci ponavadi odločamo na osnovi materialov in priporočil, ki jih pripravijo strokovne službe, ali strokovni kolegi.

Zavedati se namreč moramo, da gre največkrat za odločitve, ki zadevajo poslovno politiko celotne delovne organizacije in prav je, da je odločanje usklajeno. Večkrat pogrešamo razumljive, predvsem pa kratke informacije, saj so že materialj za sejo delavskega sveta tako obširni, da se je delegatu težko pripraviti za vse točke dnevnega reda, ki pa ima največkrat tudi dvanaest točk dnevnega reda in vprašanje je, ali lahko s te maratonske seje sploh delegati odnesejo bistvene zaključke. Obveščnost delavcev je na splošno dobra, kar pa ne moremo trditi za naše delavce v Interierih v drugih republikah, saj

materialj niso prevedeni in na tem področju moramo še marsikaj storiti. Prav tako imajo družbenopolitične organizacije premalo povezave z zaposlenimi na terenu, sindikalne skupine v Interierih še niso prav zaživele in odločanje v teh sredinah največkrat zaradi pomanjkljivosti povratnih informacij ni ustrezno.

Sprejemanje planov je več ali manj formalnost, čeprav moramo poudariti, da smo na zboru delavcev v našem tozdu imeli bistvene pripombe na sprejem srednjeročnega plana, vendar smo v interesu delovne organizacije in republiških smernic, sprejeli plan, ki je nerealno visok glede na restrikcije pri investicijski politiki— neizpolnjevanje plana pa ima za posledico vrsto neugodnih posledic, ne nazadnje tudi nižje osebne dohodke od planiranih.

Glede boljšega gospodarjenja pa samo trditev, ki se ponavlja kot rdeča nit na vseh samoupravnih in družbenopolitičnih nivojih v tozdu. Le z zavzetim delom vseh samoupravnih struktur v celotni delovni organizaciji (ne s forurnskim delom) in s koordinirano in dobro organizirano akcijo na ravni delovne organizacije bomo dosegli boljše delovne uspehe, saj se moramo zavedati, da ne glede na tozdivsko pripadnost pripadamo vsi DO STOL.

Jože Okorn

Skupne službe

1. V sredini, kjer delam, in na sestankih, katerih se udeležujem, nisem opazil, da bi se obravnavale teme s

kongresa samoupravljalcev. Zdi se mi celo, da je kongres minil bolj neopazno kot ponavadi. Delo kongresa sem spremljal prek tiska in televizije.

2. Mislim, da sem na to dal odgovor že v prejšnjem odgovoru.

3. Stvari ne mislim olepšavati, zato naj si mnenje ustvari vsak sam.

4. Kako velik je razkorak, je težko reči, odvisen pa je edinole od nas samih. So pomanjkljivosti in nedoslednosti. Če bi jih odpravili, bi bili resnično zadovoljnejši. Lahko sem tudi kritičen in to upravičeno, saj delajo le samoupravni organi ki »morajo«, ker za delo dobijo gradivo. Slabša aktivnost ali pa je celo ni pa je tam, kjer je za delo potrebna samoiniciativa. Res, da je včasih to delo tudi nevhvaležno, morda za koga tudi boleče toda kdor je prevzel dolžnost, mislim, da jo mora čimbolje izvrševati. Tisti, ki je delegat pa žal le na papirju izigrava zaupanje delavcev. Zelo smo pametni in veliko vemo, a znamo to povedati le na nepravem mestu.

Vprašajte delavsko kontrolo kaj je naredila v 15. mesecih svojega delovanja...

5. Samoupravno odločanje ni boljše in ne slabše kot drugod. Narobe je, da včasih skušamo dati odločitev za vsako ceno, čeprav splošno mnenje ni tako. Krivo je lahko tudi gradivo, ki je preveč zapleteno in preobširno, naša neodločnost, nepripravljenost na sestanek pa tudi vpliva vodilnih ne smemo v popolnosti izključiti. Če je gradivo dobro pripravljeno in pravočasno na vpogled in če delegat izkristalizira mnenje v svoji delovni skupini, vpliv položajne avtoritete (vodilnih delavcev) ne pride v takšni meri do izraza. Če bi se delegati dobro pripravili in zastopali stališča samoupravne skupine, ki jo zastopajo, ne pa dvigovali roke glede na trenutno klimo na sestanku, bi bilo odločanje resnično »tisto pravo«.

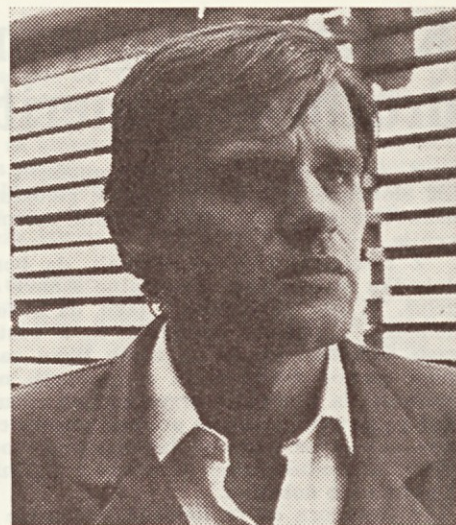
6. Družbenopolitične organizacije sicer delajo, morale pa bi biti bolj elastične in delovati sprotno, glede na trenutno situacijo in potrebe. Če se o neki odločitvi razpravlja, ko je vlak odpeljal, je delo jalovo in brez pravega pomena. Sicer pa vse preveč radi delujemo, zato ker smo organizacija. Delovati bi morali pogosto, sestanki naj bi bili kratki, sklepi pa konkretni. Če družbenopolitična organizacija sede za mizo, ker je dobila pismeno zahtevo, da poda mnenje, menim, da ne deluje dobro in kljub svojemu delovanju ne opravlja svojih nalog tako, kot je zamišljeno.

7. Nekaj v zvezi s tem sem povedal že prej, poudarjam pa, da smo premalo delegati in preveč člani nekega organa brez jasnih stališč.

8. Obveščnost je preveč komplicirana. Razna gradiva in zapisniki so preobširni. Informacije so tako predožge in premalo razumljive. Lahko bi bili tudi tukaj varčnejši, pa informiranost zato ne bi bila slabša.

Kdor želi biti obveščen, je lahko. Ločiti pa je potrebno kvaliteto od kvantitete in pravočasnost. Vsi sklepi in zapisniki samoupravnih organov so shranjeni tudi v tajništvu samoupravnih organov za vsakogar, ki jih želi v pogled.

9. Edina možnost je kvalitetnejše delo, to pa dosežemo lahko le z boljšim

izkoristkom delovnega časa, disciplino, varčevanjem pri stroških in da število zaposlenih brez tehtnih razlogov ne povečujemo. Precej lahko prispeva tudi boljša organizacija dela znotraj skupnih služb in na relaciji skupne službe proizvodni tozdi. Mnenja sem, da majhna DO še lahko kolikor toliko uspešno dela z nekaj slabšo organizacijo, obratno pa to zanesljivo ne gre. Rezerve so, potrebno jih je izrabiti. Kako, to je že drugo vprašanje, vendar se samo na golo samoupravljalško zavest ne moremo zanašati.

10. V zadnjih letih dobiva ta vrsta dejavnosti pravičnejše mesto, vendar je potrebna boljša stimulacija in vsestransko sodelovanje pri ustvarjalnem racionalizacijskem in inovatorskem delu, če hočemo rezultate, ki jih pričakujemo in niso neustvarljivi. Ne vem pa, če je jasna razmejitev med tovrstnim delom in delovnimi dolžnostmi.

11. Na področju delitve dohodka in nagrajevanja po delu smo napravili precej, vendar bo pot do cilja strma. Tudi ta način nagrajevanja ne bo izločil »preveč« prisoten subjektivni faktor, precenjevanje ali podcenjevanje določenih del itd...

Vse preradi plačujemo in ne slabo »golo šolo« in premalo delo, ki edino prinaša rezultate. Samo način delitve dohodka in nagrajevanja po delu nam ne bo izboljšal osebne dohodke. Povsem jasno je, da je potrebno pri enaki masi nekomu vzeti, če hočemo drugemu dati več. V zdajšnji situaciji je naša primarna naloga boljše delo, s tem več dohodka in ne nazadnje tudi več v plačilni kuverti.

12. Posplošen odgovor ne bi prikazal objektivnega stanja, nikoli pa ni tako dobro, da ne bi moglo biti boljše.

13. Ni formalnost, saj je bilo precej vprašanj in diskusije pred sprejemanjem oziroma potrjevanjem.

14. Je prisotna, vendar bi se lahko močneje vključevala v delo družbenopolitičnih organizacij, naša dolžnost pa je, da jim pri uveljavljanju pomagamo.

15. Premalo, zato bo potrebno na področju kadrovske politike narediti nekaj več, predvsem pa zastaviti jasnejše cilje.

16. Vprašanje mi postavite v marcu prihodnje leto.

Srečo Matijaš

Kako po dogovoru o uresničevanju letošnje družbene usmeritve razporejanja dohodka

Z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1981 smo v globalu predvideli osnovne usmeritve in naloge ter materialne možnosti razvoja SR Slovenije.

Z resolucijo smo se zavezali, da bomo ob razporejanju dohodka za razširitev materialne osnove dela namenjali večji delež. Ta cilj bomo dosegli tako, da bodo sredstva za osebne dohodke v globalu naraščala za 5 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Da bi pa kljub temu za boljše delo prejeli večji osebni dohodek, je v resoluciji nakazana pobuda in možnost, da je v tistih organizacijah združenega dela, ki bodo nad povprečno povečale produktivnost dela, zaostajanje sredstev za osebne dohodke lahko manjše od 5 odst. Seveda se mora ta produktivnost, merjena s fizičnimi kazalci, odraziti v povečanju dohodka.

V dogovoru so ta določila resolucije podrobneje obdelana. Dogovor za leto 1981 se precej razlikuje od dogovora za leto 1980. Bistveni sta dve razliki, in sicer:

— pri izračunu možnih sredstev za osebne dohodke nič več ne upoštevamo povprečnega osebnega dohodka na delavca v preteklem letu in

— tudi temeljne organizacije, ki v letu 1981 ne dosegajo ravni dohodka iz leta 1980, ali je njegova rast nižja od 12 odstotkov, lahko povečajo sredstva za osebne dohodke do 12 odstotkov, če jim to dovoljuje doseženi dohodek.

Pogoji za uspešno poslovanje se v tem času niso izboljšali, temveč še bolj zaostri. Se vedno so znani problemi: nabava surovin, nenormalno visoke cene surovin in reprovizija, prepoved uvoza strojne opreme itd. Tudi izvoz še vedno ni realno stimuliran.

Vendar poslovni rezultati niso odvisni samo od zunanjih pogojev. Tudi sami v delovni organizaciji moramo in moremo občutno vplivati nanje. Prav nič ni spodbudno, da se zmanjšuje število opravljenih delovnih ur po učinku, da se povečuje število izostankov zaradi bolniške do 30 dni, slabše izkoriščanje delovnega časa itd.

Da bomo pravilno ovrednotili rezultate svojega dela, jih primerjamo z rezultati v tistih delovnih organizacijah, ki so po strukturi proizvodnje nam najbolj podobne. Izbrali smo Novoles, Meblo in skupaj industrijo v Unileesu. Primerjali bomo kazalce, ki jih določa Dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981.

A. KAZALCI ZA IZKAZOVANJE REZULTATOV DELA DELAVCEV IN POSLOVANJA

A. 1. Prihodki na tujem trgu (izvoz)

Delovna organizacija	IZVOZ	
	v % od celotne realizacije	na delavca v dinarjih
STOL	6,8	17.448
NOVOLES	20,3	53.170
MEBLO	12,2	38.241
INDUSTRIJA UNILES	13,2	38.359

Izvoz DO STOL zelo zaostaja za izvozom drugih primerjanih DO in tudi za povprečjem v Unileesu.

Ob razporejanju čistega dohodka na osebne dohodke lahko na račun večjega izvoza povečamo sredstva za osebne dohodke. V obdobju I.—III. 1981 so imele to možnost naše TOZD 1, 2 in 4. Osebne dohodke lahko povečajo tiste organizacije, ki najmanj 5 % realizacije dosežejo na tujem trgu.

A. 2. Celotni prihodek v primerjavi s porabljenimi sredstvi in delež dohodka v celotnem prihodu sta pokazatelj ekonomičnosti poslovanja (v % z 1 decimalno)

Delovna organizacija	Cel. prih. v primer. s porab. sred.	Delež doh. v cel. prih.
STOL	138,7	27,9
NOVOLES	147,7	32,3
MEBLO	129,6	22,8
INDUSTRIJA UNILES	140,7	28,9

Od primerjalnih organizacij samo Meblo izkazuje slabšo ekonomičnost od Stola. Pri tem prikazu ne smemo zanemariti dejstva, da smo v Stolu 1. 1. 1981 na račun prevrednotenja zalog že v prvem trimesečju zmanjšali višino porabljenih sredstev in s tem povečali dohodek. Na to dejstvo moramo računati pri ocenjevanju uspešnosti poslovanja ob vsakem obračunu, ker bo učinek prevrednotenja manjši, kolikor bo obračunsko obdobje daljše.

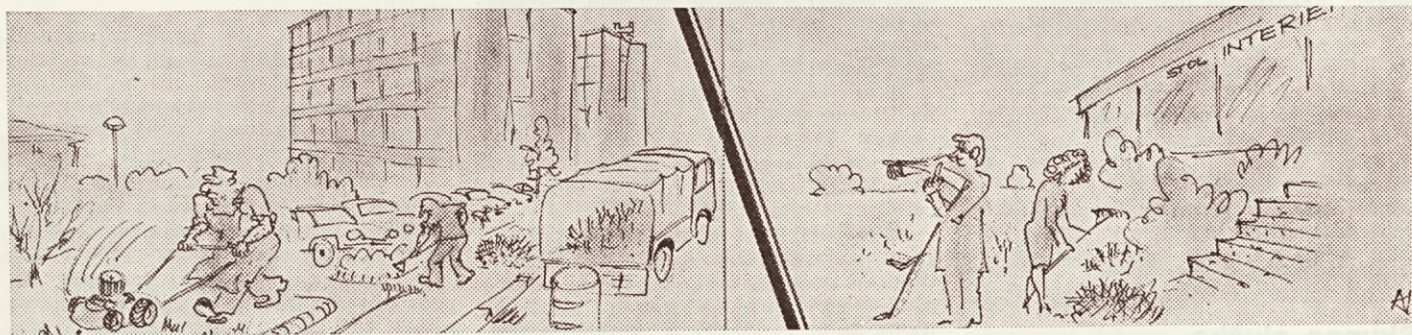
A. 3. in A. 4. Kazalci produktivnosti in rentabilnosti

Delovna organizacija	Dohodek		
	na delavca (v din)	v prim. s povpreč. uporab. posl. sred. (v %)	Akumul. na delavca (v din)
STOL	78.347	11,2	15.889
NOVOLES	84.467	12,4	22.233
MEBLO	71.432	4,2	8.140
INDUSTRIJA UNILES	84.199	8,9	19.921

A. 6. in A. 7. Kazalci akumulativnosti

Delovna organizacija	Akumulacija (brez amortizacije)	
	v primer. z dohod. (v %)	v primer. s povpreč. upor. posl. sred. (v %)
STOL	14,9	1,7
NOVOLES	26,3	3,3
MEBLO	11,4	0,5
INDUSTRIJA UNILES	21,7	1,9

Izbranih sredstev in s tem povečali dohodek. Na to dejstvo mo-

Tako kot vsako leto je tudi letos zrasla trava in plevel ob naših delovnih zgradbah. Na nekaterih mestih so jo pokosili in uredili okolico tuji delavci, drugje pa so za orodje poprijeli kar naši vrli Stolovci.

Sicer pa ni namen naših šal, da bi si oporekali, se prepirali in kazali eden na drugega temveč da se tako, kot že večkrat prej, skupaj nasmejemo.

Iz primerjav lahko ugotovimo, da dosegamo manjšo produktivnost in akumulativnost, kot je povprečje v industriji SOZD Uniles. Od primerjanih organizacij ima slabše pokazatelje le Meblo.

Če k sredstvom za akumulacijo prištejemo sredstva amortizacije, obračunane po stopnjah, ki so višje od predpisanih, se razmerja prikaza akumulativnosti in rentabilnosti ne menjajo.

B. KAZALCI URESNIČEVANJA PLANA V LETU 1981 (v % z eno decimalno)

Kazalec	Stol	Novoles	Meblo	Industrija Uniles
1. Dohodek v primerjavi s planiranim	25,2	21,6	17,5	21,9
2. Del čistega dohodka za OD v primerjavi s planiranimi	21,5	22,8	23,9	22,3
3. Akumulacija v primerjavi s planirano	30,2	18,3	15,0	23,2

Kazalci uresničevanja plana so izračunani v odnosu do plana za celo leto 1981.

Iz tabele je razvidno, da so ti kazalci za STOL najboljši od vseh primerjanih.

C. PODATKI IN KAZALCI O RAZPOREJANJU DOHODKA TER OBLIKOVANJU SREDSTEV ZA OD, SKUPNO PORABO IN AKUMULACIJO

C. 1. Dohodek

Delovna organizacija	Dohodek v 000 din	Indeks 1981:1980
STOL	124.102	110,5
NOVOLES	204.243	127,6
MEBLO	207.438	109,3
INDUSTRIJA UNILES	1.142.755	118,8

Iz podatkov v tabeli vidimo, da je rast dohodka v DO Stol slabša od rasti dohodka v SOZD Uniles.

Razporejena sredstva čistega dohodka za:

C. 2. Osebnih dohodkov

Delovna organizacija	v 000 din	% od dohodka	Povprečni mesečni OD na delavca	
			bruto din	neto
STOL	55.678	44,9	11.717	8.542
NOVOLES	90.006	44,1	12.408	8.872
MEBLO	113.795	54,0	13.062	9.952
INDUSTRIJA UNILES	502.268	44,0	12.336	9.056

C. 2. Skupno porabo v TOZD (brez sred. za stanov. gradnjo)

Delovna organizacija	v 000 din	% od doh.	na delavca v din
STOL	7.175	5,8	4.530
NOVOLES	5.591	2,7	2.312
MEBLO	5.849	2,8	2.014
INDUSTRIJA UNILES	34.634	3,0	2.552

C. 5. Sredstva za akumulacijo

Delovna organizacija	v 000 din
STOL	18.503
NOVOLES	53.759
MEBLO	23.638
INDUSTRIJA UNILES	247.688

Iz pregleda razporejanja čistega dohodka lahko ugotovimo, da se DO Stol pri razporejanju čistega dohodka za osebne dohodke ne oddaljuje od povprečja v SOZD Uniles, saj je za osebne dohodke namenila le 0,9 % večji delež dohodka, kot je to v SOZD Uniles. Daleč manjši delež dohodka je DO Stol razporedila za akumulacijo 14,9 %, povprečje v SOZD Uniles je 21,7 %. Za skupno porabo je DO Stol razporedila 2,8 % večji delež dohodka od povprečja v Uniles. Možni odstotek rasti sredstev za osebne dohodke je odvisen od rasti dohodka in od deleža izvoza v celotnem prihodu.

TOZD v DO Stol so dosegale:

TOZD	Rast dohodka (v %)	Delež izvoza v celot. prihod.
1	34	26,5
2	-13	9,5
3	-1	1,7
4	95	10,5
5	-23	—
8	-7	—
9	20	—
DSODSP	16	—

Na osnovi takšnih rezultatov posameznih TOZD lahko TOZD-2, TOZD-3, TOZD-5 in TOZD-8 v skladu s 4. členom dogovora sredstva za osebne dohodke povečajo do 12 %, TOZD-1 33,66 %, TOZD-4 57 %, TOZD-9 19,20 % in skupne službe 23,23 %.

Po tem izračunu so dogovor prekršile TOZD-2 za 6,50 %, TOZD-3 za 0,25 % in TOZD-8 za 5,29 %.

Za tako različno rast oz. padeč dohodka v posameznih tozdih je iskati vzrok v še vedno neurejenih dohodkovnih odnosih med tozdi.

V fazi sprejemanja je popravek Dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1981. Zaradi izredno velikega porasta življenjskih stroškov bi organizacije združenega dela sredstva za osebne dohodke lahko zviševale bolj kot doslej.

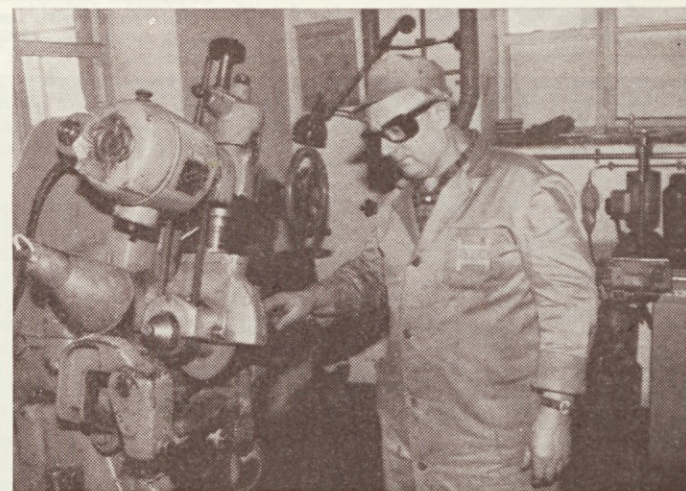
Vendar dohodka ne daje noben dogovor, temveč ga moramo doseči z dobro organiziranim delom in uspešnim poslovanjem, kar pomeni, da osebnega dohodka ne bomo mogli zviševati, če ne bomo imeli dohodka in obratno.

PODATKI IN KAZALCI O IZPLAČANIH SREDSTVIH ZA NAMENE SKUPNE PORABE

V dogovoru smo se opredelili, da v letu 1981 izplačila iz sklada skupne porabe na zaposlenega ne bomo povečali več kot za 18 %.

V DO Stol sredstva skupne porabe trošimo v skladu s sprejetim planom, ki je za 8,4 % manjši od izplačil v letu 1980.

Angelca Kržan

Dobro brušenje je pol opravljenega dela, je že zelo staro reklo. V prav tolikšni meri velja za danes.

V naši delovni organizaciji imamo veliko brusilnic orodja. Brusilci morajo biti dobri strokovnjaki in zelo natančni. Kako je orodje nabrušeno se pokaže v delavnici...

Pomen temeljev plana sozda za obdobje 1981—1985

Tako kot v vsem gospodarstvu tudi v SOZD Uniles v bistvu to pot prvič v celoti načrtujemo po novem sistemu samoupravnega planiranja. Prav ta čas je v javni razpravi v naših tozidih in delovnih organizacijah predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Uniles za obdobje od 1981.—1985. leta. Prav gotovo gre za zelo pomemben planski dokument. Zato ker prvič oblikujemo temelje plana ob upoštevanju možnosti, ki jih odpira novi samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Uniles, sprejet jeseni 1979. leta; zato, ker bomo ravno s temi temelji plana vrsto naših skupnih interesov oblikovali kot skupne funkcije in konkretne delovne naloge v SOZD; in zato, ker so v planskih dokumentih zastavljene naloge SOZD pogoj za urejanje medsebojnih odnosov z zunanji gospodarskimi in družbenimi dejavniki.

Že v pripravi prvih osnutkov sporazuma o temeljih plana smo se odločili, da v njem zajamemo tako tiste cilje, interese in naloge, ki so skupne za vse članice SOZD kot tudi tiste, ki so pomembnejše za dve, tri ali več članic, četudi ne za celoten delovni kolektiv Unilesa. To je tudi razumljivo, saj take pomembnejše odločitve terjajo soglasje vseh delovnih organizacij SOZD Uniles, ker bi bili sicer lahko na račun enih prizadetih interesov drugih članic Unilesa. Novi samoupravni sporazum o združitvi v SOZD Uniles nam v razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov odpira izredno široke možnosti, ki jih bomo postopoma napolnjevali s pravo vsebino skupnih nalog. Te pa zadevajo predvsem proizvodno-programске usmeritve, razvojno-investicijsko področje, kooperacijo in nabavo, zunanjo trgovino in marketing. Poglejmo samo nekatere med njimi!

Predvsem je pomembna odločitev, da se bodo članice Unilesa sporazumevale

o razvijanju novih proizvodnih programov in zmogljivosti, jih usklajevale in po potrebi zanje tudi združevale sredstva. Med proizvodnimi zmogljivostmi se tako npr. izkazuje skupni interes za izgradnjo tovarne brusnih papirjev in za skupno galvanizacijo. Proučiti moramo tudi določene skupne možnosti pri izgradnji prodajne mreže in pri postavitvi novih predstavništev in informacijskih centrov doma in v tujini. Skupno naj bi usklajevali vse investicije v razširjeno reprodukcijo in naložbe v tujini ter sovlaganja v druge organizacije združenega dela zunaj Unilesa. Med temi zadnjimi naj omenim tudi nove možnosti, ki jih odpira spremenjeni sistem pomoči manj razvitim v Jugoslaviji. Polovico sredstev dosedanjega prispevka za pomoč manj razvitim je namreč mogoče sovlagati z zainteresiranimi organizacijami združenega dela v Bosni in Hercegovini, Makedoniji, Črni gori in Kosovu. Nekatere konkretne skupne projekte že obdelujemo.

Prav tako bomo še intenzivneje nadaljevali skupno dogovorjene nabave nekaterih reprodukcijskih materialov pri dobaviteljih v Jugoslaviji in v tujini. Pri vključevanju v svetovno tržišče imamo ob bolj usklajenih in temeljiteje načrtovanih nastopih prav gotovo tudi določene rezerve. Upoštevati moramo namreč cilj, da v prihodnjih petih letih predvidevamo za več kot 500 milijonov dolarjev izvoza proizvodov tovarn v okviru Unilesa. Dobre 3/4 tega izvoza je namenjenega na konvertibilna področja. Prav tako nas sili k tesnejšemu sodelovanju nastop na tržiščih neuvršenih dežel v razvoju, kjer so poleg možnosti za prodajo izdelkov privlačne tudi možnosti za postavitev kompletnih proizvodnih zmogljivosti in za oskrbo s surovinami. Določene skupne naloge moramo razčleniti tudi glede maloobmernega sodelovanja z Avstrijo in Italijo:

zaradi izvoznega interesa, zaradi določenih ugodnosti pri uvozu in zaradi podpore naši slovenski manjšini pri njenem gospodarskem razvoju.

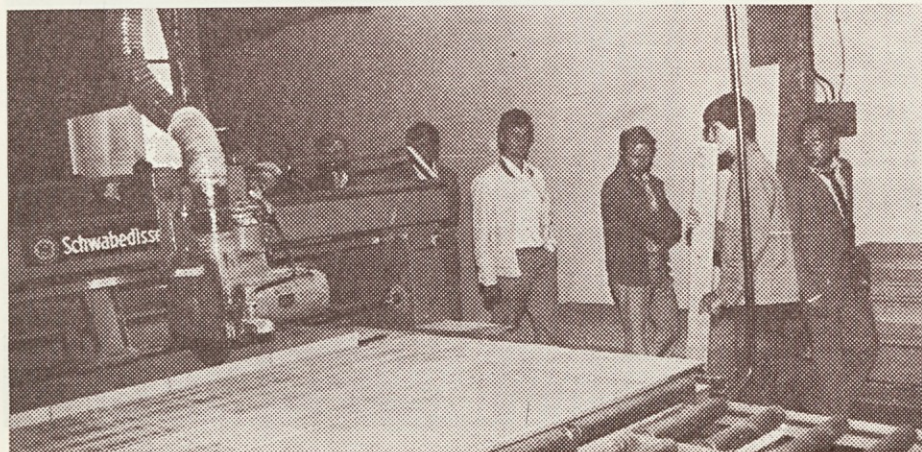
Lesnina, Hoja in Marles predvidevajo skupaj s še nekaterimi zainteresiranimi izgradnjo novih tovarn na obmejnem področju Italije in Avstrije. Obenem bomo ponovno preučili možnosti za uresničitev že znane zamisli o gradnji skupnih salonov Unilesa in skupno nastopali na pomembnejših sejnih doma (Ljubljana, Beograd) in v tujini (Köln, Pariz).

Kakršnakoli oblika sodelovanja in združevanja dela in sredstev pa seveda terja boljše informiranje delavcev Unilesa in vsaj najnujnejše poslovne informacije za samoupravne ter poslovodne odločitve. Zato v temeljih plana predvidevamo kot skupno nalogo tudi oblikovanje zasnov enotnega informacijskega sistema SOZD Uniles. V njem naj bi Uniles skupno z Narodno banko, Službo družbenega knjigovodstva in še nekaterimi institucijami zagotavljal najnujnejše poslovne informacije predvsem z analizo in uporabo že razpoložljivih podatkov, ne da bi dodatno obremenjevali ustrezne službe delovnih organizacij.

Vsaj trimesečno bi z ustrežno publikacijo dali te informacije na voljo vsem temeljnim organizacijam in delovnim organizacijam Unilesa. Obenem naj bi v glasilih delovnih organizacij in drugih oblikah informiranja zagotovili več vesti in člankov o uresničevanju skupnih nalog v naši SOZD.

Že prvi del razprave o predlogu samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Uniles 1981—1985 je dal še številne dodatne predloge in sugestije, ki jih zdaj obravnavajo strokovni odbori, organi zainteresiranih delovnih organizacij in drugi. Zato je pripravljen za delavski svet SOZD Uniles tudi predlog, da bi rok za podpis samoupravnega sporazuma podaljšali od konca meseca marca do konca meseca maja. S tem bomo pridobili čas, da bo sporazum o temeljih plana bolj kakovostno in bolj konkretno začrtal skupne naloge delavcev SOZD Uniles.

Tone Krašovec

Po delavskem svetu Unilesa v Stolu so si delegati ogledali proizvodnjo ploskovenega pohištva v tozdu 2. Goste je pozdravil, jim razložil delovne probleme in uspehe vodja tozda 2, ing. Franc Burger, ki je delavce sestavljene delovne organizacije tudi vodil po proizvodnih oddelkih.

Eno je šala in drugo je norčevanje. Nekoč so znali ljudje po dvoje med seboj dobro ločiti. Ob čedalje večjem življenjskem tempu pa omenjenega skoraj ne razlikujejo. Ljudje so živčni in jim je beseda, ki ni bila izrečena s slabim namenom, dovolj in preveč. Kolikokrat je med delavci prav zaradi tega toliko stvari narobe.

Pomislimo nase in na naše okolje!

* * *

Nesreča je vedno zelo neprijetna stvar. Vzrokov zanjo je veliko. Kako nesrečo včasih težko razumemo! Kako je moglo priti do poškodbe, ko bi bil potreben le en previdnejši gib ali korak! Še posebno tedaj, ko je delavec opravljal delo, pri katerem je bil že veliko let. — Ob takih primerih je velikokrat vzrok nesreče misel na osebne probleme, na neurejene stvari...

Sklepi 7. seje delavskega sveta

Na svoji 7. redni seji je delavski svet delovne organizacije obravnaval, razpravljal in sprejel naslednje:

1. Sprejel in potrdil je zapisnik 6. redne seje ter izvršitev sklepov, ki pa jih je dopolnil takole:

— Predlog delavskega sveta TOZD — Tehnične storitve o povišanju OD v 16. in 17. kategoriji na delavskih svetih ostalih tozdov ni bil sprejet, oziroma so bili na sejah izoblikovani različni predlogi, zato daje delavski svet DO predlog ponovno v obravnavo in sklepanje delavskemu svetu TOZD Tehnične storitve, ta pa naj predlog umakne ali da ponoven predlog v razpravo in sklepanje DS TOZD.

— na vsaki naslednji seji DS DO naj se poroča, kakšni ukrepi se sprejemajo in izvajajo za bolj racionalno gospodarjenje.

— Delavski svet DO je sprejel predlog oz. tolmačenje v zvezi z ugotavljanjem upravičenosti do jubilejnih nagrad, ki se glasi:

»Kot delovna doba v Industriji pohištva »Stol« Kamnik se šteje tudi tista doba, ki so jo delavci Industrije pohištva »Stol« Kamnik prebili na šolanju iz dela ali kot študenti Titovega sklada, če se jim ta čas šteje kot pokojninska doba in so bili neposredno pred študijem, med študijem in po študiju v delovnem razmerju v Industriji pohištva »Stol« Kamnik.

2. Delavski svet soglaša, da v letu 1981 združujemo devizna sredstva do navedenih višin (priloga) v skladu z našimi možnostmi in odvisno od obsega poslovanja. O tem naj sklepajo še DS tozda.

3. Sprejel je poročilo o gospodarjenju za čas od 1. 1. 1981 do 31. 3. 1981 in potrdil trimesečni obračun z vsemi danimi pripombami in predlogi.

4. 1. DS delovne organizacije ugotavlja, da so delavski sveti tozdov, zbor delovnih ljudi TOZD Delavska restavracija in svet skupnih služb predlog rebalansa plana investicij za leto 1981 sprejeli. Spremembe plana investicij se uveljavljajo v planskih dokumentih za leto 1981.

2. V zvezi z izgradnjo nove restavracije je delavski svet sprejel naslednje sklepe:

a) odobrijo se podražitve in dodatna dela v skupnem znesku 1.050.000,00 dinarjev.

b) za kritje podražitev in dodatnih del se uporabijo sredstva, ki so že predvidena v planu združenih sredstev skupne porabe za leto 1981 v znesku milijon 50.000 dinarjev;

c) vzame se na znanje informacija o investiciji v opremo TOZD Delavska restavracija v vrednosti 3.585.000,00 dinarjev, kar je v skladu s planom investicij za leto 1981. Združevanje sredstev naj TOZD-1 in TOZD-5 uredita s samoupravnim sporazumom o združitvi v DO Stol.

5. Soglasno je sprejel poročilo z analizo stanja varstva pri delu in varstva

pred požarom za leto 1980 ter izvleček iz zapisnika Odbora za ljudsko obrambo in delavsko samozaščito Industrije pohištva »Stol« Kamnik

6. a) Delavski svet delovne organizacije ugotavlja, da so DS TOZD, zbor delavcev TOZD-8 in svet skupnih služb problematiko v zvezi z novo in »staro« restavracijo obravnavali, jo sprejeli in imeli nekatere pripombe, ki jih je potrebno upoštevati pri izvajanju sprejetih sklepov.

b) V sedanje prostore obrata družbene prehrane se ne vlaga investicijskih sredstev, temveč se skrbi le za redno vzdrževanje.

c) Vsotice investicije v višini 4.635 mio din je TOZD-8. Za investicijo združujejo sredstva TOZD-1, TOZD-3 in TOZD-5, kot je razvidno iz predlagane finančne konstrukcije na osnovi samoupravnega sporazuma.

č) Nova zgradba družbene prehrane ostaja na sredstvih skupne porabe in se odda v najem TOZD-8 z obračunava-

e) Vodstvo delovne organizacije naj se dogovori s podjetji, za katere bomo kuhali malico, če bi bili pripravljene sovlagati v investicijo kuhinje.

7. a) Sprejel je predlog globalne razdelitve sredstev za kreditiranje individualne gradnje, adaptacije in nakupa stanovanj v letu 1981.

b) Objavi se razpis prisilcev za individualno gradnjo, individualni nakup stanovanj v družbeno organizirani gradnji in za rekonstrukcijo — adaptacijo stanovanj.

8. Delavski svet delovne organizacije je sprejel oz. pristopil k spremembam:

a) Samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za obdobje 1981—1985,

b) samoupravnega sporazuma o merilih in postopkih za uresničevanje kreditnih odnosov s tujino za obdobje 1981—1985.

Delavski svet DO pooblašča strokovne službe, da od SISEOT dobe natanč-

Tovarniška ograja, skladišče lesa in naši delovni obrati. Koliko problemov je napočeni na enem mestu. Posebno še zato, ker tukaj dela večkrat po sto delavcev, vsak s svojimi načrti, željami in potrebami. Vsa hotenja delavcev je prvokrat spravilo na skupni imenovalec samoupravljanje. Od nas samih je odvisno, kako se bomo znali sporazumeti in prisluhniti zares pravim interesom in najnujnejšim potrebam. Od nas delavcev je odvisno, kako bomo delali, razvijali medsebojne odnose, proizvodnjo in ustvarjali sredstva za naše skupno in posamično življenje.

njem minimalne amortizacije. TOZD-8 plačuje najemnino v sklad skupne porabe. Višina najemnine se določa vsako leto glede na ekonomski položaj TOZD-8. Za leto 1981 bomo o tem razpravljali na eni izmed prihodnjih sej delavskega sveta delovne organizacije.

d) Z novim obratom družbene prehrane bo na sodoben način omogočena prehrana delavcem med delom tudi glede na veliko izbiro pripravljenih toplih in hladnih jedi. Pripravljajo se tudi kosila za delavce delovne organizacije, zato zaposleni ne smejo zapuščati prostorov delovne organizacije oz. skupnih služb, kar pomeni, da ni med delovnim časom dovoljen izhod za nobenega delavca brez dovolilnice.

nejšo obrazložitev glede porabe 8 odst. za potrebe organov in organizacij družbenopolitičnih skupnosti.

9. Delavski svet delovne organizacije je potrdil sklepe delavskih svetov TOZD in komisije za vrednotenje zahtevnosti del, da se:

1. na SM 9110 v TOZD 9 odpre novo DM 0696-16 Tajniška dela in opravila za TOZD Prodaja,

2. na SM 9031 v TOZD 9 odpre novo DM 695-16 Obračunavanje inženirskih poslov,

3. Na SM 1750 v TOZD-1 se odpre delovno mesto 197-10 Popravljalac polizdelkov,

(Nadaljevanje na 12. strani)

Pred nekaj tedni je v sodelovanju z Slovensko izseljensko matico in Nogometno zvezo Slovenije, Slovenijo in našo delovno organizacijo obiskalo Slovensko športno društvo iz Toronta v Kanadi. Mladinke in mladinci (nekateri so bili rojeni v Sloveniji, drugi so otroci slovenskih staršev v Kanadi) so prispeli na letališče Brnik in si skupaj ogledali več krajev v Sloveniji in se pomerili z našimi športniki.

V Stolu so se dekleta srečala z našimi odbojkaricami, fantje pa z nogometaši. Pred tem je bil sprejem v avli upravne stavbe. Goste sta pozdravila predsednik sindikata Franc Sikošek in Stolov direktor Vinko Gobec. V prisrčnem nagovoru sta ponovno potrdila misel, da za zблиžanje ljudi, če so si ti zares prijatelji, niso ovire tisoči kilometrov, ne drugačen način življenja, temveč prava želja po obisku pri domačih ljudeh.

Naši rojaki so se hitro vključili v pomenek, priznali so, da so nekateri po več letih šele prvič v domovini, da neštetokrat mislijo na Slovenijo in njene ljudi in, da so se posebno nekateri na življenje v Kanadi stežka navadili. Povedali so tudi, da bodo prosti del dopusta v glavnem preživeli vsak po svoje pri sorodnikih in prijateljih in si tako potešili veliko željo natančneje spoznati domovino svojih staršev, ki je tudi njihova domovina. Vinko Gobec in Franc Sikošek sta gostom zaželela prijetne dni na domačih tleh. Pri nas so vedno dobrodošli.

(Nadaljevanje z 11. strani)

4. Na SM 1630 v TOZD-1 se odpre DM 266-11 Voznik čelnega viličarja v zunanjem transportu.

5. Na SM 2952 in 2951 se odpre DM 409-15 Samostojna mizarška dela — vzorci.

Sklepi veljajo od 1. 4. 1981 dalje.

10. Delavski svet je dal soglasje za sprejem samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD Uniles. Podpisnik sporazuma je glavni direktor Vinko Gobec; po sprejetju samoupravnega sporazuma na DS tozd.

11. Sprejel je sklep, naj komisija za družbeno prehrano pripravi poročilo o dosedanjem delu za prihodnjo sejo delavskega sveta.

12. Komisija za vrednotenje zahtevnosti dela naj izdela analizo, kaj predstavlja sprejetje predloga o povišanju najnižjega OD in naj v zvezi s tem pripravi primeren predlog.

13. Delavski svet je verificiral sklepe delavskih svetov TOZD o udeležbi mladincev na republiški MDA Brkini 81 in zvezni delovni akciji Zvornik 81.

14. Odobril je izvršilnemu odboru sindikalne konference za pokritje primanjkljaja — stroške ob pogostitvi naših delavcev in upokojenecv za 1. maj v Kamniški Bistrici, znesek v višini 26.800,00 din iz sklada skupne porabe (rezervni del).

15. 1. Za interior Beograd se od 1. 4. 1981 dalje regresira prehrana med delom v višini 27,00 din za obrok, tako da znaša prispevek delavcev v Interieru Beograd k stroškom prehrane med delom 5,00 din za obrok, to je toliko, kot znaša prispevek delavcev v ostalih organizacijskih enotah delovne organizacije.

2. Ob eventualnih spremembah cene obroka ali višine prispevka delavcev k stroškom prehrane med delom se višina regresa v vseh enotah uskladi tako, da je prispevek delavcev k stroškom prehrane med delom v vseh organizacijskih enotah delovne organizacije enak.

16. 1. Vrstni red upravičencev do lesnih odpadkov se prične z matično številko 1.

2. Delavci, ki odhajajo v tekočem letu v pokoj, morajo v tem letu dobiti drva (niso pa upravičeni, da jih dobijo po vrstnem redu in še potem, ko gredo v pokoj, to se pravi, v enem letu ne morejo dvakrat dobiti drv).

3. Finančno službo se zadolži, da se dogovori s Komunalnim podjetjem glede cene prevoza drv.

4. Določilo, da kdor neopravičeno izostane z dela, ni upravičen do drv, se ukine.

17. Delavski svet DO je v Svet za družbenoekonomski razvoj občine Kamnik imenoval tov. Danila Artička.

Helena Križanc

KAKO BOMO V BODOČE POUČEVALI PRAKTIČNI POUK?

V letošnjem letu prehajamo na usmerjeno izobraževanje. To je za naše pojme popolnoma nova in neznana zadeva.

Vsaka nova stvar sproži nekatere dvome, pomisleke in različna razglabljanja. Življenje mora teči dalje in ravnno tako tudi izobraževanje.

Iz podatkov, ki so bili objavljeni v strokovnih revijah in dnevnem časopisu, je organizacija usmerjenega izobraževanja močno prepuščena šolam, torej šolski del, drugotnega pomena pa je praktični del pouka v delovnih organizacijah. Revija Les piše, da je programsko določen samo teoretični del izobraževanja za lesno in tapetniško stroko, praktični del pa ne. Kaže, da so učni načrt pripravljali predvsem šolniki, tisti, ki neposredno poučujejo teoretične predmete, delavcev iz proizvodnje pa ni bilo zraven ali niso imeli vpliva na učni načrt. Drugače si tega ne znam razlagati. Zakaj je predvidenih tako malo ur praktičnega pouka. Na primer »C« program, ki naj bi bil enak dosedanjemu triletnemu izobraževanju, ima predvidenih 507 ur praktičnega pouka za vsa tri leta. Po dosedanjem načinu je bilo potrebnih približno 1016 ur v enem letu.

V delovni organizaciji se bomo morali dogovoriti in zavzeti stališče do tega zelo pomembnega vprašanja. Stari pregovor pravi: »Brez vaje ni mojstra«. Prav gotovo to še danes drži, kajti delati se je treba učiti in vaditi.

Spomnimo se tri desetletja nazaj, ko smo imeli na Duplici industrijsko lesno šolo. Potem so nekateri ugotovili, da ni potrebna in so jo leta 1953 ukinili. Po letu 1956 smo ponovno ugotovili, da nam manjka kvalificiranih delavcev, odprli smo vajensko delavnico, nastavili inštruktorja in zopet začeli sprejemati učence v uk.

Napaka iz leta 1953 je očitna, zato nam naj bo v poduk in opozorilo, da je več ne ponovimo. Opažanja kažejo, da tisti delavci, ki so se učili v naši delovni organizaciji, ne zapuščajo toliko Stola kot drugi.

Zanimiv so natančni podatki, ki jih lahko posreduje kadrovska služba.

Predlagam, da se skliče strokovni kader na posvet in pristojno službo zadolži za izdelavo programa praktičnega izobraževanja, ki bo prilagojen našim potrebam. Prepričan sem, da zanimanje ne bo izostalo. Vsi vemo, da potrebujemo veliko kvalificiranih delavcev. Posebno še zato, ker prav v teh letih velik del starejših Stolovcev odhaja v pokoj in prav na tem področju nastaja vrzel, ki je ne bo mogoče rešiti v kratkem času. Z reševanjem tega problema smo že sedaj v zamudi.

Tudi naša delovna organizacija nujno potrebuje strokovnjake v delavnicah, ki bodo sposobni upravljati s sodobnimi stroji in napravami in opravljati še celo vrsto drugih del, ki jih današnji razvoj nujno narekuje.

Maks Vukmir

Mednarodni ekonomski odnosi

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

V naši DO izvažamo vrsto proizvodov s 30 do 40 odst. manjšo ceno kot je proizvodna cena. Družba se tega zaveda in zato je lani junija bila izvedena 30-odstotna devalvacija dinarja, ki je izvoz za nekaj časa storila bolj zanimiv. Glede na hitre rasti cen surovinam, bukovini, lakom in energiji itd. je bil po naši oceni že v novembru lani učinek devalvacije izničen. Povračila so odvisna od dežele, v katero se izvažajo in to znatno premajhna. Še vedno tako jugoslovanske kot tudi naša DO izvažajo predvsem na zahod, medtem ko imajo dežele v razvoju majhen odstotek udeležbe.

Izvoz, gledano s stališča dohodka za našo DO, pri večini proizvodov ni zanimiv, vendar izvažati moramo zato, da koristimo kapacitete in da ustvarjamo potrebne devize za svoje potrebe in za potrebe vse družbe.

Domača konjunktura za pohištveno industrijo je v upadanju, konkurenca je velika. V našem primeru se pozna vpliv zakona o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za negospodarske in neproizvodne investicije, omejuje se kreditiranje, zahteva se večji delež, kar vse vpliva, da je izvozna usmeritev še kako potrebna. Izvoz je ekonomska nuja združenega dela in ne le želja po blagodnih struktur. Do »Stol« je soustanovitelj firme CCFI (»Lesnina«, LIKO Vrhnika, Novoles Novo mesto, Javor Pivka itd.). Imamo številne poslovne partnerje v ZDA, organizirane montažnice preko »Lesnine« in »Slovenijalesa«.

V naši DO zadnja leta izvažamo več preko posrednikov, kar je razumljivo, ker se kupci pridobivajo s številnimi aktivnostmi naših predstavništev v tujini. Res pa je, da je za nekaj odstotkov tak izvoz preko posrednikov dražji, ker je treba posrednikom priznati določeno provizijo (tudi do 4 odst.). Največ smo v letošnjem letu izvažali kolonialnih stolov in foteljev, lesenih stolov in foteljev, rex programa in IKEA programa.

Res pa je tudi, da je prav na deviznem področju vse preveč administriranja pri uporabi deviz za uvoz potrebne repro materiala in nujne opreme (odlok ZIS). Upamo, da bo odlok odpravljen in bo možno vsaj 10 odst. deviznega priliva uporabiti za uvoz opreme.

Prevečkrat se menja devizni sistem, ki prizadene zlasti DO, ki dosledno upoštevajo sprejeto politiko, ne pa tiste, ki kakorkoli taktizirajo, se pravi, da spremenjeni sistemi niso selektivni in zato niso stimulatívni. 60 odst. deviz, s katerimi naj bi v 1981. letu združeno delo razpolagalo, je potrebno združevati še v svojih repro celotah, seveda dohodkovno, ne pa s preprodajo deviz. De-

vizni trg, ki si ga nekateri v federaciji predstavljajo centralistično, ne bo spodbujal izvoza, zato se moramo v delegatskih skupščinah takemu deviznemu trgu zoperstaviti. Devizni trg naj deluje v okviru zakona o deviznem poslovanju (67. in 68. člen), na osnovi samoupravnega sporazuma, ki dovoljuje in določa dohodkovno povezavo med organizacijami združenega dela. Žal sedanjí predvideni sistem, če ga prav razumemo, pomeni, da bi Narodna banka vse devize odkupovala po kurzu in organizacije združenega dela pa bi glede na svoje potrebe od Narodne banke kupovale devize. Upamo, da tak sistem ne bo sprejet, ker je skok nazaj v odnosu na to, kar že imamo, zlasti v SR Sloveniji.

Centralistično urejanje deviznega področja je že povzročilo škodo in bi nadaljnja krepitev tehnokratskih pozicij pomenila nevarnost samoupravnemu razvoju.

Na mednarodnem trgu smo slabo organizirani, ker si predstavništva večjih asociacij združenega dela ustvarjajo medsebojno konkurenco, ob kateri imajo korist le občasni kupci (številne pripombe kupcev iz ZDA).

Gospodarske zbornice so organizirale sekcije za posamezne dežele ali več dežel. To je bila spodbudna oblika, ki pa v praksi razen kupov zapisnikov združenemu delu ni koristila in ne koristi. Zadeve se preveč ponavljajo in imajo premajhen učinek.

Imamo možnosti povečanega izvoza, toda združeno delo ne sme biti osamljeno in le podprto z deklaracijo v izvozno usmeritev. Potrebno je, da se še bolj organizira proizvodnja, da povečamo produktivnost, daboljšamo kvaliteto, da smo na zunanem trgu bolj organizirani, da banke kreditirajo ne le pripravo blaga za izvoz, temveč tudi višino povračila (stimulacijo), da se še nadalje zmanjšujejo davki tozdov, ki pretežno izvažajo, da se povračila pravočasno nakazujejo izvoznikom, da pri izvozu uvajamo takse oz. posebne davščine na surovine ker ni smotrno izvažati surovin, temveč izvažati je potrebno proizvode, v katerih je več vloženega dela.

Zboljšanje devizno bilančnih razmerij v družbi ne bomo dosegli administrativno in tudi ne z omejevanjem uvoza, temveč in predvsem s stimulacijo izvoza. V izvozu moramo biti bolj agresivni in prodorni.

Izvoz je ekonomska nuja, je dejavnik pospeševanja razvoja, zato je tudi prav, da v še večji meri samo združeno delo ureja medsebojne odnose brez centralističnega administriranja in določanja pravic sistemom, ki si pravico za delom sam ustvari.

Vinko Gober

SESTANEK O OBVEŠČANJU V UNILESU

V poslovnih prostorih Unilesea na Celovški cesti v Ljubljani so se na pobudo predsednika sozda dr. Toneta Krašovca 23. junija zbrali delavci obveščanja iz delovnih organizacij, ki so sestavljene članice Unilesea.

Pogovor je tekkel o uresničitvi sklepa prvega takega sestanka, na katerem je bilo dogovorjeno, da bomo v vseh naših glasilih objavljali sestavke, ki se nanašajo na probleme Unilesea kot celote, na skupne aktualne naloge in poslovne zadeve. Posamezni uredniki so posredovali podatke s svojega področja. Ugotovljeno je bilo, da so bile Unilesove informacije objavljene že v vseh glasilih. Te informacije so bile potrebne in so tudi dosegle namen.

Po začetni poti je treba iti naprej. Tudi v poletnih mesecih mora vsaka sestavljena organizacija spremljati naša skupna dogajanja. Tako zapis s seje delavskega sveta v Stolu in o drugem, kar bo spremljalo naše skupno delo. V načrtu je tudi predstavitev posameznih organizacij v glasilih drugih članic. Te prispevke naj pripravijo uredniki ali kdo drug, ki organizacijo zares dobro pozna. Najprej naj bi taka sestavka pripravili delovni organizaciji Liko Vrhnika in Stol iz Duplice.

Poročati je potrebno tudi o drugih vsebinskih problemih, ki se pojavljajo in nekatere informacije objaviti v drugih časopisih, npr. v Delavski enotnosti in reviji Les. S predsednikom sozda Unilesea je potrebno narediti pogovor o vprašanjih, ki zanimajo vsakega delavca v sozdu, vendar so bila dosedaj premalo obdelana.

Obveščati moramo tudi o poletnih športnih igrah Unilesea, predvsem gostitelji o teh športnih dogajanjih v svojih delovnih organizacijah.

Predsednik sozda Unilesea Tone Krašovec je izrazil prepričanje, da bo po začetnih težavah informiranje o Unileesu bolj steklo in pravočasno prinašalo potrebne vesti.

Ob koncu sestanka sta člana delovne skupnosti Unilesea predstavila osnutke temeljev načrta Unilesea in interese in probleme s področja skupne nabave.

Uredniki sestavljenih članic naj bi imeli pregled opravljenega dela in poverni skupni dogovor v oktobru v Meblu.

Ciril Sivec

Skupno delo ni prelaganje dela na drugega.

* * *

»Bodite že enkrat malo bolj vestni pri svojem delu. A se bomo še tisočkrat pogovarjali?«

* * *

Smo dobri potrošniki. Kakšni pa smo proizvajalci?

Pripombe k članku o delavski kontroli v zadnji številki glasu

Kar je tov. Kočarjeva navedla o omenjenem članku drži in se popolnoma strinjam z njenimi ugotovitvami. V javnih informacijskih sredstvih je bilo o delovanju samoupravne delavske kontrole veliko napisanega, toda preveč na splošno.

Ne moremo reči, da je nazadovala družbena akcija za razvijanje aktivnosti delavske kontrole. V glasilu ZKJ in ZKS Komunist je bilo na to temo precej prispevkov, toda, kot rečeno, na splošno. Drži pa, da je nazadovala akcija pri razvijanju aktivnosti delavske kontrole v delovnih organizacijah in posameznih tozdih, konkretno tudi v Stolu. Znano je, da človek že po navadi nima rad nad samo kakšne kontrole, inšpekcije in podobno.

Vsaka nova stvar ima težko pot, da se uveljavi. Mislim, da je nekaj podobnega tudi z našo samoupravno delavsko kontrolo.

Za vsako novo stvar, ki se pojavi pri delu in v življenju je treba imeti znanje, sposobnosti in možnosti, da jih uspešno rešimo. Kaj smo mi v tej mandadni dobi naredili za usposabljanje delavske kontrole, da bi imela pomen in vlogo, ki ji po zakonu o združenem delu pripada, naj bi pravna služba v prihodnji številki glasila navedla.

Članek o nalogah samoupravne delavske kontrole je bil objavljen z namenom, da 1. spodbudi razmišljanje o pomenu in delu samoupravne delavske kontrole in 2. kot uvodno predavanje za izobraževanje članov delavske kontrole in evidentiranih članov za ta organ, ki ga bo organizirala komisija za izobraževanje.

Uredništvo meni, da je članek opravičil svoj namen, saj se je tov. Vukmir oglasil in napisal svoje osebno mnenje, vendar pa se uredništvo z mnenjem strinja samo delno. Delavska kontrola je namreč samo ena izmed oblik nadzora, ki ga delavci opravljajo (ali sami neposredno ali pa prek delavskih svetov), nikakor pa ni organ delavske kontrole kontrola nad kontrolo. Samoupravljanje je ne samo pravica ampak tudi dolžnost, ki obsega tudi kontrolo nad svojim delom in delom drugih, in zadeva vsakega delavca. Zato res ni potrebno čakati na gradivo, ki je vselej in vsakemu na voljo.

Mnogim delavcem je zakon o združenem delu znan samo iz naslovov v časopisih in iz besed raznih govornikov.

Nam članom delavske kontrole (vsaj meni ne) še nihče ni dal gradiva, ali pa vsaj povedal kje bi ga dobil, da bi vsaj prebral tolmačenje o samoupravni delavski kontroli, da pa o drugem izobraževanju sploh ne govorimo. Smatram, da je nasploh izostala vzgoja za samoupravno delovanje. Današnje stanje nam to dokazuje konkretno tudi v Stolu, saj se nam primeri kar precej napak, vendar jih javno ne povemo, temveč stanje olepšujemo.

Vprašanje je, kolikšna je organizacijska povezava samoupravne delavske kontrole med tozdi.

Je pa tudi res da imajo nemalokrat nekateri izvoljeni člani samoupravnega dela in življenja mačehovski odnos do nalog, ki jih jim je kolektiv zaupal. Odsotnosti s sej so kar realni pokazatelji, koliko je tem delavcem do tega. Dobro bi bilo, če bi se ugotovilo in objavilo, kolikšen je odstotek udeležbe na sejah organov upravljanja.

So pa tudi druge okoliščine, ki vplivajo na neaktivnost delavske kontrole in drugih organov upravljanja, kot slabo informiranje, preslabi medsebojni odnosi, bojazen pred povračilnimi ukrepi in podobno.

Maks Vukmir

Uredništvo

Na delovnem mestu sta najpomembnejši dve nasprotni si dejstvi. Delo in nedelo. Ker je slednje večini dano že po naravi in se ga od njih naležejo še drugi, je danes »zabušavanje« kar precej splošen pojav.

Kadar gledamo podobne karikature v drugih časopisih, se jim nasmehujemo, ko jih vidimo v našem, vidimo v njih sodelavca. Kaj, ko bi se enkrat spomnili nase?

»Zabušavanje« radi vidimo pri proizvodnih delavcih. Oni so za delo in če ne delajo, so leni. Do umskih delavcev smo veliko bolj tolerantni. Njim ni treba toliko delati, ker imajo višjo izobrazbo in so nasploh bolj »fini«.

Nedelavnost pa ima pri obojih delavcih iste ali precej enake posledice. Delovne naloge ostajajo neopravljene in diagrami uspešnosti, ki smo ga tukaj narisali predvsem za ponazoritev opisanega stanja, e tesno pogojen s slabim delom.

OJ, DOPUST, TI ČAS PRESNETI...

Vsaki dan premišljujemo o dopustu, pa je vendar težko pisati o tem. Med delom, doma in ob vsakem času premišljujemo, kam jo bomo letos mah-nili. Še lani smo o počitnicah manj premišljevali, ker smo vedeli, da nas bodo manj stale. Če smo šli v tovarniški vikend ali prikolico, smo vedeli, da stroški ne bodo kaj dosti preseglili ene ali poldruga plače; v tem bo vračunano vse: vožnja k morju, hrana, sadje slaščice, pa kaka zajetnejša steklenica vina in še kak spominek.

Letos je zadeva drugačna. Cene so narasle. O kakih dodatnih dopustniških opremitvah nečemo razmišljati, skrivaj premišljujemo, koliko kilometrov je do Umaga ali do Njivic in ali bo do tja dovolj en »tank« bencina. Že kar naprej smo si edini, da bomo na marsikaj tistega, kar se nam je še lani zdelo neobhodno, letos zlahka pozabili.

Le na eno bi zelo težko pozabili: Na morje, ki je še prav tam, kot lani, na tisto nemirno modro ploskev, ki živi tudi ponoči, ko je tako lepo posedeti na ožgani zemlji, na še toplih skalah in pomočiti stopalo v pluskajočo plitvino.

Dopust ob morju je res samo eden in poletje je samo enkrat v letu. Pregarja nas misel na slano in toplo kopal. Zraven pa se vedno pojavijo misli na slane cene, na tolikšne stroške, da jih bomo komaj še zmogli, ali smo celo prepričani, da jih ne bomo. Vendar bi se marsičemu lažje odrekli kot dopustu ob Jadranu.

Doma nam vsak dan ropota radio: Na morju je tolikokrat po sto tisoč turistov. Tujcev. Naših je kar desetino manj kot lani.

Pa vendar. Pogovarjamo se o dopustu. S tovarišem, s sodelavko, z otroki in prijatelji. O tem, kam bomo šli in koliko nas bo šlo. Upamo, da se bomo dobro imeli. Pozabili bomo, da smo v tovarni nekateri navadni proizvajalci, drugi pa mojstri, vodje in sploh »taglavni«. Če se bomo na morju našli v prijetnem okolju, bomo vsi enaki. Od srca se bomo zasmejali, zabredli v vodo, plavali z otroki in sodelavci in zvečer skupaj posedeli v toplem in nekam skrivnostnem okolju. Pozabili bomo na avtoritativnost, na opravljene in neopravljene obveze v tovarni, na kup problemov, ki nas čakajo še to jesen.

K vragu inflacija in vedno večji življenjski stroški! Ne skrbi nas, da bomo že v septembru dvigali samopomoč in morda kredit za ozimnico.

Na dopustu sta še šef in mojster dobre volje, znata se smejati, pa tudi kozarec znata prijeti s pravo roko. In sodelavka, s katero že dva meseca ne govoriš, ti ponosno odkrije rob kopalk, da lahko občuduješ njeno zagorelost...

Dopust, zares si čas presneti!

»Zakaj pa tako vpijejo in mahajo z rokami? Ali se tepejo?«

»Kje pa. Le prenos nogometne tekme gledajo!«

Nova kuhinja (končno) odprta

V prejšnji številki Glasila in tudi drugod smo že nekajkrat napisali, da bo nova kuhinja vsak čas odprta in bodo delavci Restavracije v novem okolju postregli z boljšimi in primernejšimi jedili. Nekajkrat smo se ušeli. Novi delovni prostori so bili sicer dograjeni, manjkala pa je oprema in še drugo, kar je potrebno, da priprava jedil na novem mestu zares steče.

»Že več kot trideset let sem v Stolu. Marsikaj sem doživela. Dobro, pa tudi slabo. Vendar kaj takega, kot je danes, še nikoli. Poglejte, kako je vse lepo. V ploščicah, v ultrapasu in v 'rostfrijih'. Kaj ni prelepo?«

Za spomin smo posneli tudi prvo delavko, ki je prejela jedi v novi kuhinji. To je Rezka Fujan iz Interiera. Re-

kla je, da naj bo kdo drug prvi, vendar je bila prav ona. Rezka, še večkrat dober tek. Dobro počutje in veliko zadovoljstva tudi vsem drugim našim delavcem.

Ciril Sivec

Dve z letošnjega morja:

»Trikrat smo bili mokri: Najprej od slane vode, na poti v stanovanje od sladke, zvečer pa še od »dvakrat kuhane«.

»Kar sram me je bilo, ko sem hodila v »modrcu« po plaži. Vse so bile brez in so me neprestano pogledovale. Imela sem občutek, da sem jaz naga!«

Obrat družbene prehrane je bil odprt konec maja, vendar je do delovne otvoritve minil še mesec dni. 1. julija je Restavracija ob upravni zgradbi res zaživela. Nekateri pesimisti so ugotavljali ali bo tokrat zares, vendar je bil njihov strah odveč. V novih velikih prostorih je dišalo po pečenih piščancih, po dobri prilogi, po vinu in pravi kavi.

Zanimanje za start nove kuhinje je bilo tolikšno, da so si ga ogledali celo tisti delavci, ki sicer zelo poredko hodijo na malico. Ob deveti uri dopoldne so se pred postrežnimi pultji nabrale prve vrste delavcev, marljivi kuharji in strežniki Restavracije pa so pričeli srečati s posebnim navdušenjem. Slednjič so bili vsi zadovoljni, tisti na oni strani pulta in ti na tej.

Že takoj naslednji dan so bile urešničene napovedane obljube. Odslej ne bomo jedli samo ene tople malice in ene hladne, temveč bo vsakdo dan prejel lahko izbral med več jedmi, ki bodo objavljene na jedilnem listu.

Tako se je začelo. Jedila so med seboj različna po okusu in primernosti, ker nekateri iz zdravstvenih razlogov nekaterih jedi ne smejo jesti. Manjše probleme za sedaj povzročata naročanje malic, ker je pač potrebno vsak dan vložiti kartonček v ustrezen nabiralnik.

Vendar bo treba tudi to urediti in razpoložljivi prosti čas porabiti za malico in za oddih pred drugo polovico delavnika.

Še kratka pripomba s prve malice v novih prostorih. Priletna delavka, ki bo šla v kratkem v pokoj, je zadovoljno kramljala s sodelavkami in vsa vesela ugotavljala:

Danes so nekateri zelo fini. Fino se obnašajo, lepo govorijo in zdi se jim, da so nasploh zelo pametni. Delavcu, ki je ves od prahu, se naravnost ali pa vsaj na skrivaj nasmehnejo. Pozabili so, da vse dobro izvira iz dela, ne pa iz »fj-nega« obnašanja.

* * *

Ali ni čudno: Na videz smo vsi za boljše delo!

Pitje kave na delovnem mestu ali ob delu je lahko velik problem ali pa ga sploh ni. Če porabimo za eno kavico eno uro, je problem, če porabimo pet minut, potem ni. Da spijemo vsaj tri kave v delovnem dnevu, je vsem jasno. Potem pa kar računajte...

* * *

Takšni smo:

»Računajte mi točno kilogram sadja. Če bo kak komad več, ni važno, samo da ne manj!«

Iz dupliške tovarne v Kamniško četo

Z Albinom Vengustom sva se za naše Glasilo pogovarjala pred prvim majem in obudila spomine na čas pred štiridesetimi leti, ko so ravno v teh mesecih tekle priprave za odhod prvih dupliških fantov in mož v partizane.

S tovarišem Albinom sva se pogovarjala v Ljubljani, kjer stanuje in je tudi v službi. Trenutno opravlja delo predsednika občinske konference ZKS Ljubljana-Center, prej pa je bil predsednik Izvršnega sveta mesta Ljubljana.

Po srcu je naš sogovornik še vedno pravi Dupličan. Ko sva pričela oživljati spomine, so mu zažarele oči in takoj je bil pripravljen na pravi pogovor o njegovih dupliških letih. Rekel je, da se še vedno počuti Stolovec, čeprav že štirideset let ne dela v tovarni. Domenili smo se, da mu bomo odslej pošiljali naše Glasilo, ki ga bo vsak mesec spomnilo na Stol in Duplico.

V letih po vojni smo praznovali več obletnic delovne organizacije. Tedaj bi se morali spomniti na vse naše nekdanje ljudi, ki so še prav tako naši kot tedaj. Na tov. Albina so naši vabitelji pozabili, nehoti, vendar jim ni zameril. Kljub temu je ob raznih slovesnostih še velikokrat prišel na Duplico. Gotovo se boste spomnili odkritja spomenika padlim žrtvam med NOV, ob katerem je imel Albin slavnostni govor.

Ob sogovornikovi družini sem se prijetno počutil. Zaradi njegove nenarejene neposrednosti in odličnega spomina.

Za mlajše bralce je treba napisati, da je stara Vengustova hiša stala pod hribčkom ob novih stanovanjskih blokih, na levi strani Stolovega parkirišča, če se peljemo skozi Duplico po glavni cesti od Mengša proti Kamniku. Vsi starejši Dupličani, pa tudi drugi Stolovci, se bodo takoj spomnili nizke, napol lesene hiše, ki je nekako pred petnajstimi leti pogorela, mojster iz mizarne, Ivan Repovž je na tem mestu zgradil novo, zidano.

Albin je povedal, da je med vojno izgubil enega brata v partizanih, padel je decembra 1944 v Zakalu nad Bistriščico, drugi brat je bil ustreljen leta 1943 kot talec, tretji brat in oče pa sta bila leta 1942 izseljena v Dachau v Nemčijo in se vrnila domov šele po vojni.

Albin se je pričel leta 1936 učiti v Stolu za strojnega ključavničarja. Tu je delal do leta 1941. Delavci z razmerami niso bili zadovoljni. Po okupatorjevem napadu je sicer tovarna delala dalje, vendar se je že v začetku marsikaj spremenilo. Sovražnik je takoj preselil inteligenco, uradni jezik je postal nemški in maja so bili popisani vsi Slovenci in razdeljeni po kategorijah. Prednost so imeli ljudje, ki so že prej služili avstroogrski oblasti. Izdane so bile tri vrste osebnih izkaznic. Vedeti je bilo dano, da so nevarni tisti prebivalci, ki imajo izobrazbo, a nočejo zatajiti slovenstva. Jasno je bilo povedano, da so izraziti sovražniki komunisti in skojevci. Te je sovražnik pričel pošiljati v taborišča in zapore.

Upor je pričel vztrajno plamteti. Narod je hotel imeti svobodo. Ljudje so se začeli hitro povezovati. Začeli so ustvarjati razmere za protiokupatorsko gibanje.

V Stolu je že bila partijska celica od leta 1939. Vodja je bil delavec Stane Žerovnik, po poklicu lesostrugar. Tedaj je bilo v tovarni zaposlenih okoli 230 delavcev, komunistov pa je bilo šest ali sedem. Tovariš Albin Vengust je bil član Skoja od leta 1940, skojevce je vodil Vinko Dobaj.

Vinko Dobaj je bil zelo delaven in prijeten fant. Življenje mu ni nudilo šol ali kakega drugega izobraževanja, po naravi pa je bil zelo inteligenten. Rad je govoril, da se okupatorju ne smemo pustiti zatirati, rad pa je tudi mislil o lepšem življenju, o življenju, ki bo pravičnejše, enakopravnejše in lažje. Vinko je tudi zelo rad napisal kako pesem. Za to ni potreboval kakega posebnega časa, ne priprav, besede so mu kar same privrele

BOJ ZA SVOBODO

*Dokler premagan ne bo sovrag,
orožje bomo držali v rokah,
da z njim svobodo si priborimo,
fašizem z naše dežele prepodimo.*

*Da brez žrtev zmage ni
to zavedamo se vsi,
zato domovini na oltar
žrtvuje življenje vsak v dar.*

*Kar mar nam je življenje,
ko tujec nam svobodo jemlje.
Za svobodo tisočih ljudi
z veseljem vsak prelije svojo kri.*

*Saj za svobodo prelite krvi
spominjal človeški rod se bo
današnjih dni,*

*z njo pa še vseh ljudi,
ki žrtvovali svoje so mladostne dni.*

*Zapisano bo v zgodovini:
Kdor zvest ostal je partizanom v sili,
ta tudi lahko štel si bo v zvest,
da ostal je domovini zvest.*

na papir. Ob tej priložnosti objavljamo njegovo pesem Boj za svobodo, ki se je po čudnem naključju ohranila. Tov. Albinu jo je dala Vavpotičeva Marija iz Šmarce. V njenem domu je bila pekarna in obrat brisač. Tam se je Vinko večkrat oglasil. Pesem je bila napisana v partizanih, konec avgusta 1941.

V maju leta 1941 so bile partijske celice že močnejše povezane. Delale so aktivneje in se pričele povezovati s širšim okoljem. Partijci so pričeli pripravljati prve prostovoljce — partizane. V začetku junija je to delo teklo še močnejše. V svoje vrste so pridobivali še druge.

V noči, 8. julija 1941 je bila na Duplici izvedena napisana akcija. Popisana je bila vsa vas. Izvedla jo je trojka Albin Vengust, ki je akcijo vodil, Vinko Dobaj in Jelo Krivorotov. Najbolj zanimiva je bila železniška postaja Duplica, ker so fantje vedeli, da zjutraj pripelje vlak iz Ljubljane in bodo protifašistične napise videli vsi potniki.

Ko je omenjena trojka pisala protifašistična gesla na zidove železniške postaje, je po Korenovi poti ravno prišla nemška patrola. Nemci so bili na kolesih. Nekako ob današnjem Interieru so jih izvrševalci akcije opazili. Še pravi čas so se varno umaknili v zavetje. Za vsak primer so bili že tedaj oboroženi z eno pištolo.

Organiziran upor je tekel v največji ilegali, vendar z vse večjo močjo. V Titan in na Duplico so prihajali protifašistični organizatorji in ljudi vse bolj povezovali. Eden izmed najaktivnejših agitatorjev proti okupatorju je bil Tone Šturm iz Titana. Tak je bil tudi Roman Potočnik, vendar sta morala naglo v ilegalo, ker sta bila izdana. Odslej sta se morala drževati pri znancih v odmaknjenih krajih.

Sredi julija, v času, ko so Nemci napadli SZ, so bile priprave za odhod v partizane še močnejše. V Sloveniji je bilo ustanovljeno glavno poveljstvo partizanskih čet. Zavedali so se izredno težkega stanja.

Ustanovljen je bil vojni komite za kamniško področje. Sodelovali so Šturm, Dermastija, Žerovnik in drugi. Direktive so prihajale preko Toma Brejca, ki je bil inštruktor CK. Rečeno je bilo: 27. 7. 1941 se prične vstaja. Tudi na kamniškem.

Vinko in Albin sta bila aktivna planinca. Velikokrat sta bila v kamniških gorah in malenkost jima je bilo prespati noč pod milim nebom. Naporov se ni sta bala, zato je bila odločitev za odhod v partizane še lažja.

Da bi se natančneje domenila, sta se Vinko in Albin sestala z drugimi tisto nedeljo popoldan v Volčjem potoku, na prođu Bistrice. Imeli so dogovor: Ob polnoči se dobijo. Biti morajo opremljeni za življenje na prostem. Imeti morajo primerne obleke, šotorko, pelerino, odejo in orožje. Vinko in Albin sta dobila še posebno nalogo, da se oglasita na javki v Radomljah, kjer bosta prejela zabojo streliva. Ošla sta tja, vendar zveza še ni dobro delala. Vrnila sta se praznih rok.

Domenjeno je bilo, da se prvi dupliški partizani dobijo nekaj pred polnočjo pri jezu za tovarno. Prišlo jih je nekaj čez dvajset. Nekateri so bili pomanjkljivo opremljeni in brez orožja, zato so se odločili, da se zaenkrat vrnejo domov.

Na zaključni prireditvi meseca mladosti

Letošnje zaključne prireditve meseca mladosti smo se udeležili tudi mladi iz kamniške občine.

49 se nas je v nedeljo, 24. 5. 1981, zbralo na peronu v Ljubljani. Odpeljali smo se s posebnim vlakom. Pot je bila dolga, vozili smo se vso noč. Razporejeni po kupejih smo vsak po svoje preživeli pot. Moram priznati, da je večina to noč preživela na hodnikih, tekanju iz vagona v vagon, skratka bilo nas je polno vsepovsod. Spanja je bilo zelo malo ali nič. Pa tudi zaspan ni bil nihče, vsi smo bili v pričakovanju naslednjega dne.

V ponedeljek, 25. maja zjutraj, se je vlak ustavil v Topčideru. Ko smo izstopili, so nam najprej povedali, da do Hiše cvetja ne moremo. Zakaj, smo si lahko razlagali vsak po svoje. Prva velika želja, ki jo je vsak imel, se nam ni izpolnila. Toda pred nami je bil še ves dan.

Slabe pol ure po tem nočnem dogovoru se je pričela prva akcija. Naloga je bila porušiti most za tovarno upognjenega povišja in tako pretrgati vez z levim Bistriškim bregom. Prinesli so bencin in zažgali debele hrastove mostnice. Bencin so na silo vzeli v tovarni. Vendar je most prepočasni gorel. Dobili so žage in most žagali. Da ne bi mogel kdo na hitro poklicati Nemcev iz Kamnika, so Dupličani pred akcijo prerezali telefone.

Most v celoti niso uspeli porušiti. Zmanjkalo je časa. Vendar pa so s to akcijo dokazali svojo odločitve, da se upor zares začne.

V Kamniku sta bila isto noč ubita dva partizana, Mlakar in Kolarič. Bila sta izdana in pri Perovski brvi ju je pričakala nemška zaseda. Z Duplice pa je odšlo v partizane enajst ljudi. Vodja je bil Julij Cerar, prvo zborna mesto pa je bilo na Kratni. Poleg Dupličanov je tedaj prišel v partizane še Molek, tako jih je bilo skupaj dvanajst. Dupličani in Kamničani so osnovali Kamniško četo.

Prva Kamniška četa naših borcev je po zboru na Kratni krenila proti Palovčam in nato proti Tuhinjski dolini. Kot partizani so tam od daleč prvič videli kolono Nemcev, ki jih je zasledovala. S partizani so bili Šturm, Zerovnik, Potočnik in Dermastija. Nad Gozdom je bila partizanska zaprišega, ki jo je vodil Roman Potočnik.

Skupina se je nato ustavila na Mali planini. Tu je bilo tudi prvo srečanje z Nemci, vendar do pravega spopada še ni prišlo. Kamniška četa se je prvič udarila s sovražnikom nad Tunjicami.

Vinko Dobaj je padel na Veliki planini junija 1942 kot komandir Kamniške čete.

To je zelo kratek zapis o naših prvih partizanih. Bili so hrabri in neuklonljivi. Štiri leta so za ceno svobode zastavljali svoja življenja. Veliko jih je z mlado krvjo poškropila trava in sneg, prah in blato, ostala pa je njihova čista in svetla želja, da svojim domačinom in drugim pribore pravičnejši dan. njih pa je ostalo zelo malo. Zavedajmo se tega. Tudi po štiridesetih in več letih.

Ciril Sivec

Odločili smo se, da se razdelimo v skupine in vsaka odide svojo pot in si ogleda čimveč zanimivosti mesta Beograd. Stolova skupina, bilo nas je 12, je odšla najprej do 25-nadstropne stavbe v Beogradu, visoke 83 m, imenovane »Palate Beograd«. S tega stolpa se je pred nami pokazal stari in novi del Beograda.

Potem smo se namenili, da odidemo na Kalemegdan. Bili smo že kar utrujeni, hodili smo peš, zato smo se odločili, da se najprej nekje okrepčamo, potem pa nadaljujemo pot.

Pot na Kalemegdan se je vlekla, sonce je pripekalo. Toda premagali smo vse to in končno le prispeli na cilj. To je bil velik park, v katerem je bilo vse polno ljudi, ki so posedali po klopek, ležali po travi. Med njimi smo se v trenutku znašli tudi mi.

Ker se je ura nagibala že proti peti popoldne, smo se odpravili na zborna mesto in potem skupaj odšli na stadion

JLA. V gruči, ki se je pomikala proti stadionu, smo bili tudi mi.

Še preden se je program začel, smo vsi zapeli nekaj pesmi: Druže Tito mi ti se kunemo, Jugoslavija in druge. Tedaj so se na stadionu že zbrali nastopajoči. Bili so pionirčki, pionirji, mladinci, vojaki, narodne noše vseh narodov in narodnosti.

Stadion je bil nabito poln in slišalo se je samo bucanje pesmi in ploskanje. Prireditev je trajala dobro uro.

Ob zaključku prireditve je bila predaja štafetne palice, katera je potovala iz vasi, mest, republik. Po vsej naši domovini smo jo nosili mladi.

Nebo so zapolnile svetleče rakete v vseh barvah. Bilo je nekaj čudovitega, nekaj, kar se ne da opisati, to je treba videti, doživeti.

Stadion se je počasi praznil. Odšli smo na vlak, ki je odpeljal iz Beograda ob polnoči. Po kupejih je nastala tišina. Dolga pot in naporen dan brez prespane noči nas je tako zdelala, da smo prav vsi zaspali.

V torek, 26. 5. dopoldne, smo se vrnili v Ljubljano. Tu smo se razšli.

Vse, kar smo videti in doživeli v Beogradu, ne bomo nikoli pozabili, to bo ostalo zapisano v naših srcih.

Marta Orešnik

Kaj dela mladina

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Aktivno smo sodelovali v javni razpravi o Samoupravnem sporazumu o izvajanju MDA in organiziranju MDB v občini Kamnik v letu 1981—1985, vendar naše pripombe niso bile upoštevane, zato sporazuma nismo podpisali.

Vključili smo se tudi v razpravo o razpisu štipendij Titovega sklada SR Slovenije. Iz naših vrst smo evidentirali 2 mladince za pridobitev štipendije Titovega sklada. Oba mladince sta to štipendijo tudi dobila. (eden iz TOZD-5, drugi iz skupnih služb)

Sodelovali smo v zvezni akciji tekmovalstva v znanju Tito-revolucija-mir ter tako preverili svoja znanja iz bogate revolucionarne zgodovine jugoslovanskih narodov in narodnosti ter prakse socialističnega samoupravljanja.

Tesne stike smo navezali z vojaki iz vojašnice »Stane Žagar« iz Kranja in z mladimi iz OO Stilleša Sevnica. Pripravili smo jim ogled naše DO in jih seznanili z delom OO ZSMS v naši DO.

Vsakoletnega pohoda mladih po poteh slovenske delegacije na II. zasedanje AVNOJ 1943, imenovan »AVNOJ« se je udeležil tudi naš mladinec iz TOZD-5.

Organiziranih je bilo tudi več delovnih akcij, zlasti smo organizirali delovne akcije za zbiranje starega papirja. Papir smo odpeljali v Papirnico Količevo in zanj dobili stari milijon dinarjev.

V lanskem septembru smo poskušali organizirati izlet. Ker pa smo v tem času vse svoje sile napeli za organizacijo prireditve »Glas mladih«, izleta nismo organizirali.

Že 17. leto zapored smo organizirali prireditev »Glas mladih«. Imenovan je bil pripravljalni odbor, ki je kljub nezkušenosti, toda z veliko mero prizadevnosti mladih uspešno izpeljal prireditev. Mnogo truda, mnogo prostih uric, celo dve noči smo mladinci porabili za priprave.

Vsi mladi, ki smo sodelovali pri pripravah na to prireditev, pa smo se zavedali, da prireditev ne bo uspela, če ne bomo dobili podpore od delovne organizacije. Pomagali so nam prav vsi tozdi, s tem, da nam je delavski svet DO na svoji seji iz SSP odobril dodatna sredstva v višini 30.000 din.

S finančnimi sredstvi so nam poleg DS DO pomagali še DPD »Svoboda«, sindikat TOZD-9 in sindikat DSODSP. Potrebno je povedati, da smo prireditve »Glas mladih« zaključili uspešno, saldo prireditve je znašal 45.000 din.

Ob koncu bi se rada v imenu vseh mladincev zahvalila prav vsem, ki ste nam pomagali pri organizaciji in pripravah na to prireditev. Upam, da bomo pomoči deležni tudi v letošnjem letu.

Ob zaključku naj še povem, da je koordinacijski svet OO ZSMS »STOL« spremljal in koordiniral delo vseh OO po tozdi. Soočal se je s problemi, jih poskušal reševati kar se da hitro in uspešno.

Mladi iz OO smo bili zastopani tudi v organih OK ZSMS Kamnik. Že samo dejstvo, da imamo v predsedstvu OK ZSMS Kamnik 4 mladince iz naših OO, je dovolj zgovoren dokaz našega dela.

(Nadaljevanje na 18. strani)

Vtisi s 15. salona skandinavskega pohištva v Kopenhagnu na Danskem — 6. do 10. maja 1981

Preprostost, domačnost in kvalitetna obdelava

V času vsakoletne razstave skandinavskega pohištva postane Bella Center središče Kopenhagna

(Nadaljevanje s 17. strani)

Zavedali smo se tudi, da je eden izmed pogojev za dobro delo tudi dobro obveščanje. Prispevke o našem delu smo lahko zasledili v našem tovarniškem Glasilu, glasilu OK ZSMS Kamnik — Viharniku in pa Kamniškem občanu.

Pomladi smo bili deležni tudi obiska dveh predstavnic RK ZSMS Slovenije in članov predsedstva OK ZSMS Kamnik. Razgovora sta se poleg mladincev udeležila tudi naš glavni direktor in predsednik DS DO. Predstavnikom smo na kratko predstavili našo delovno organizacijo in jih seznanili z našim delom.

V mesecu marcu so se začela športna tekmovanja za pokal OK ZSMS Kamnik. Organizator ene discipline smo bili tudi Stolovi mladinci. Pripravili smo tekmovanje v streljanju in ga tudi uspešno izpeljali.

Se in še bi lahko naštevali naše akcije, ki so bile bolj ali manj uspešno izpeljane.

Za prizadevno delo v preteklem obdobju smo prejeli tudi dve priznanji: 1. priznanje OK ZSMS Kamnik, kjer smo bil izbrani za najboljšo OO v ZD v občini Kamnik in

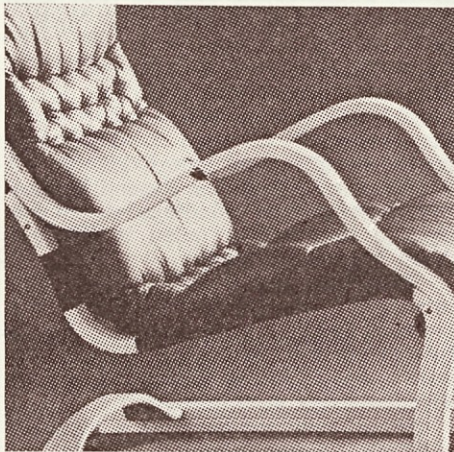
2. priznanje RK ZSMS — ki nam ga je podelila KMD pri RK ZSMS za eno najboljših OO v ZD na nivoju republike.

Priznanja, ki so jih dobili, so nas še bolj spodbudila in nam vlila novih moči za delo v bodoče.

Zavedamo pa se, da je mladina veliko naredila, rezultati našega dela so vidni. Še več pa bi lahko napravili, če bi delali tudi tisti mladinci, ki so doslej znali le kritizirati.

Marta Orešnik

To, da znajo Skandinavci iz kosa kamna, železa ali lesa izvabiti lepe in uporabne oblike, je že precej tel stara pesem. Pa ne le to, ampak je tisto, kar izdelajo, konstrukcijsko enostavno, trdno in kvalitetnih površin.

Detajl lameliranega počivalnika (ASKO — Finska)

Približno s takimi občutki oborožen gre torej človek na sever Evrope, da si ogleda te lepe stvari kar tam, v domačem okolju, sredi ljudi, ki so v svetu stanovanjske kulture ustvarili pojem »skandinavskega designa«. Ob tem pa ti v glavi rojijo vse mogoče misli... Zakaj na različnih koncih sveta tako različno pohištvo... Pravzaprav popolnoma različen odnos človeka do njegovega bivalnega prostora. Ze sama Evropa je prava zbirka različnih designov, naj omenim samo dva ekstremna primera: čiste oblike in preproste zgradbe na severu (Danska, Švedska, Norveška in Finska) ter »orientalska načičkanost« tam na Balkanu oziroma Sredozemlju — se pravi na jugu stare celine.

Torej, čimbolj na sever nas zanese pot, tem čistejše oblike in preprostejše konstrukcije najdemo. Seveda so tudi izjeme na obeh straneh.

In zakaj se je prav v skandinavskih deželah tako kvalitetno razvila stanovanjska kultura? Odgovore bi morali prav gotovo iskati tudi v tem, da tam na mrzlem severu ljudje še bolj kot kjerkoli drugje hrepenijo po prijetnem, toplem in urejenem bivalnem prostoru — ki jim je še višja vrednota, kot nekeje na jugu, kjer ima človek boljše pogoje za bivanje na prostem...

Zdaj pa se napotimo kar v Bella Center na obrobju Kopenhagna, kjer je vse pripravljeno, da si tisoči obiskovalci z vsega sveta ogledajo najlepše in najboljše pohištvo, ki ga sedaj izdelujejo v skandinavskih deželah — le čisto malo razstavljenega je pohištva iz drugih držav (tudi nekaj jugoslovanskih artiklov je vmes: Slovenijales, Exportdrvo, Si-pad), ki razstavljajo v posebni hali (International Section).

Na vsej razstavi je daleč največ sedežnega pohištva in miz. Pravzaprav je to tudi značilnost Skandinavcev, saj pri njih omarasto pohištvo, ki zapolnjuje cele stene, ni preveč priljubljeno. Pri sedežnem pohištvu pa prevladujejo lamelirani izdelki — lamelirano pomeni, da je skupaj zlepljeno iz furnirjev, ki tečejo v isti smeri, za razliko od vezanih elementov (vezane plošče), kjer so furnirji križno zlepljeni. Sicer pa je treba povedati, da je lamelirano pohištvo tukaj tudi doma. Nekatere izven Bella Centra smo videli razstavljeni lamelirani počivalnik z letnico »rojstva« 1934 (!) — in to takih oblik, ki bi še danes »zažgale«.

Ze kratek sprehod po razstavišču te prepriča, da je lameliran program osvojil Skandinavijo. Neverjetno kaj vse so že zmogli napraviti ti severnjaki. Vendar — lahko se igrajo z vijugami in oblikami sedežev, nog, naslonov... ko pa res mojstrsko obvladajo tehnološke zakonitosti. Kvalitetni stroji in rezultati dolgoletnega študija tehnologije jim stojijo ob strani.

Lamerirano pohištvo pa počasi osvaja tudi druge evropske trge, tudi našega (Lipa, Meblo...). Stol — Kamnik zaenkrat na tem področju še nima kaj pokazati, če izvzamemo že nagrajeni fotelj »Bambus«, ki pa ima le sedežni del iz lameliranega lesa. V zadnjem času si prizadevamo, da bi čimprej naredili kak uporaben in oblikovno ter tržno zanimiv artikel, vendar nas pri tem v glavnem ovira to, da še nimamo stiskalnice s stranskim pritiskom (je v izdelavi v TOZD 5) in pa močnejšega visokofrekvenčnega generatorja, ki omogoča hitro in kvalitetno zlepljenje furnirskih plasti.

In zakaj prav danes tako močan prodor lameliranega pohištva: svet je naveličan vedno istih vertikal in prečk — lamelirani elementi pa so lahko poljubnih oblik in posebno pri sedežnem pohištvu se da s pridom izkoristiti njihova elastična zmožnost. Pa še nekaj bistveno pomembnega je danes prisotno v svetu: pomanjkanje surovin, tudi lesa — in spet je lamelirano pohištvo tisto, ki omogoča najboljše izkoristek. Torej v vseh pogledih pohištvo prihodnosti! Sprehod po lepo urejenih prostorih, kjer se lahko v slehernem čisto domače počutiš, je kot neke vrste pesem — le da tukaj ubrano pojejo crte, krive in ravne, delijo in režijo svetle mehke površine polne grč, pa spet temne, na hrastu lužene ali pa se poigravajo na mehkih blazinah...

Nesmiselno bi bilo zdaj opisovati posamezne stole ali mize, preveč je vsega — tudi kopiranja med posameznimi firmami ne manjka. Tu pa so Skandinavci opravičeno občutljivi: ni preveč donosno, na nekdo nekaj »pogrunta« in razstavi, drugi pa pride, vidi, nariše in še on dela, morda mu prodaja še bolj cvete. Zato v »vodiču po salonu« posebej piše, da je fotografiranje, prisovnanje in skiciranje možno le z dovoljenjem Press Officea oziroma posameznega razstavljalca. Kljub temu pa sem in tja kdo s seboj tihotapi fotoaparati in kaj pritisne. Tudi mi smo ga imeli, vendar ne zato, da bi kradli ideje... En lameliran počivalnik pa je bil le tako zelo lep in enostavne izdelave, da sva ga s Tonetom na vsak način sklenila fotografirati — čeprav se je lastnik vrtel okrog njega kot privezan. Na hitro naredim posnetek in že me opazi... Jaz se pa delam, kot da mislim, da mu je všeč, ker sploh kdo slika njegov stol in pritisnem še enkrat z druge strani. Takrat ga šele pograbi sveta jeza. Nekaj govori, da je prepovedano, hoče vedeti, če sem od »press« centra in pa od kod sploh sem (da bo vedel, kje bodo čez čas delali enake stole...) — jaz pa se naredim, kot da nič ne razumem (saj veliko res ne!) in sem čisto tiho. Potem pa se »zmatra« in neha ter gre pomirjen v svoj kot... Kolega Romihov Mirko, ki ga tokrat ni zraven, v takih primerih tudi približno tako ravna: ne zine niti besedice, na vpra-

Danci so tudi na tem področju mojstri designa... V četrtek zvečer na večerji pri McDonaldu

Sanje, od kod je, pa takoj izdavi: »Türkey« (Turek) — potem ga vsak pusti na miru (iz varnostnih razlogov?!).

Na enem prvih mest izdelave lameliranega pohištva, prav gotovo pa najbolj uveljavljena firma, je finski ASKO. Tudi tokrat navdušuje s svojim že znanim počivalnikom iz igri-vo-vijugastih krivin iz brezovega lesa. Leta 1980 je za kvaliteto in design prejel pokal MUEBLE EUROPA (Pohištvo Evrope), ki ga podeljujejo v Madridu. Mimogrede: to priznanje je leta 1979 prejel tudi Stol — Kamnik.

Toda nekateri drugi prav nič ne zaostajajo. Da pa ni popolnoma vse O.K. in zdravo za oči, sem in tja poskrbi kdo, ki se valja že na meji kiča... Toda tega je zelo zelo malo... mora pa biti, ker ima svoje kupce.

Sedala in nasloni so iz različnih materialov, poleg lesenih, oblazinjenih in tistih iz viter imajo vidno vlogo tudi oprti. Njih groba površina je dober kontrast z gladko brušenim in lakiranim lesom.

Veliko manj vidimo upognjenega pohištva, najbrž pa v na račun lameliranega, ki oblikovno nekoliko posega na njegovo področje. Brez različnih izpeljank Thonet seveda ne gre...

Zelo veliko pa je masivnih stolov in miz — predvsem iz mehkih lesov: smreke, bora in jelke, manj iz macesna. Zelo poudarjajo kmečki stil, včasih nekateri artikli s svojo masivnostjo učinkujejo kar pretežno. Vendar pa je treba poudariti: nekateri stoli, fotelji, mize in tudi omare ne varčujejo z debelino lesov in če vse to ne bi bilo izredno kvalitetno strojno in površinsko obdelano, bi izgledalo kot skladovnica plohov ali drv — za v drvarnico. Tako pa te pritegnejo elegantno obdelani robovi, slikovitost in barvitost čelnega lesa, gladkost deščic, kjer je s sodobnimi laki in drugimi premaznimi sredstvi mojstrsko poudarjena tekstura. Površinska obdelava je sploh razred zase: na več mestih je bilo opaziti, kako želijo popolnoma ohraniti naraven ton lesa in s tem pristnost lesnih površin ob dotiku oči ali roke. Tega seveda z danes največ uporabljanimi nitro in drugimi laki ni mogoče doseči, površina postane takoj malo tonirana, ponavadi na rumeno. Tu pa, dokler plošče ne potipaš, misliš, da je površina še surova, brez kakršne-gakoli nanosa, toda potem ob dotiku ugotoviš nekakšno povosčeno ploskev. Mora biti kaj novega...!?

Nekaj je tudi razglajljivih miz, zelo preprosto narejenih — brez kovinskih mehanizmov, ki učinkujejo težko in tuje. Večkrat konstrukcijske zamisli izhajajo iz kulturne zapuščine, ki je zelo bogata. In mnoge »patente« s pridom prenesejo v današnji čas. Nekje smo videli razstavljen stano, že vso ogledano raztegljivo mizo in potem na razstavišču enako konstrukcijsko izvedbo, le da je bila ta proizvod moderne industrije, površinsko obdelana z najnovejšimi sredstvi. Star design, novi materiali — staro in novo se je že od nekdaj privlačevalo. Pri tem mi je prišlo na misel, da imamo tudi Slovenci bogato oblikovno-konstrukcijsko dediščino, vendar skoraj nič prenesenega v današnji čas in prostor, ki ima resda drugačne pogoje in zahteve, toda vse se da pametno prilagoditi. Tudi to je res, da industrijska oziroma serijska proizvodnja zahteva čisto svoje izdelave — toda vseeno bi se bilo treba ob skandinavskem primeru bolj zamisliti!

Če se sprehodimo naprej po razstavemnem prostoru, ne smemo mimo klečalnikov, ki so nekakšna novost zadnjih razstav v svetu.

Služijo predvsem za razbremenitev telesa, utrujenega po dolgem sedečem položaju. Kleče so obremenjene čisto druge mišice. V Jugoslaviji tega zaenkrat še ni v rednih proizvodnjah — toda po mnenju raznih predstavnikov, s katerimi smo si skupaj ogledovali razstavo, bo jeseni na beograjskem sejmu že kaj videti...

Sicer pa glede klečalnikov še ni popolnoma jasno, ali so le modna muha ali pa gre resnično za nov artikel, ki bo kakor stol ali postelja postal del našega vsakdana.

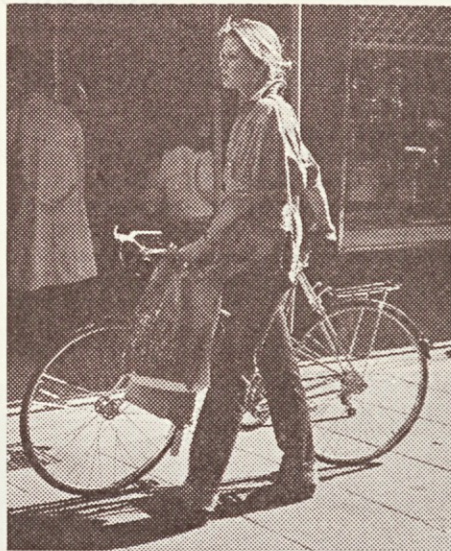
Na področju pisarniškega pohištva velja omeniti le odlične kovinske stole — npr. vrtljake Kevi itd. Kakšnih sistemov, kakršen je naš Modul, ni bilo — le nekaj posameznih pisalnih miz, izvirnih zamisli in oblik.

Zanimivi so tudi razni zložljivi stoli lesen ali kovinski in vrtno garniture s ploskvami iz letev.

Omembe vredno pa je oblazinjeno pohištvo, enosedi, trosedi... Tudi v tehnologiji tapciranja so mojstri. Ostrih robov pri blazinah skoraj ni, veliko je nabranega, predvsem pa so blazine mehke. Design vzorcev tekstila je že druga pesem, prav tako lepa. Veliko je tudi pravega usnja.

Tudi pri regalih in omarah sta doma enostavnost in izredno kvalitetna obdelava. Veliko je masivnega lesa, iverka je vsepovsod zelo skrita in potisnjena v ozadje. Povsod diha pristnost narave. Sem in tja se tudi malo pretirava: na dveh mestih smo videli omare v celoti izdelane v pomodrenem borovem lesu. Les je bil umetno podvržen klimi, da je nastala ta estetska »napaka«. Precej je tudi posnemanja starih stilov in kmečkih oblik.

V celotnem pohištvo so največ uporabljene

Mestni avtobusi niso tako prenatrpani kot naše šestke in osmice, saj je ko'lo uveljavljeno in spoštovano prevozno sredstvo po mestnih ulicah

ni mehki svetli lesovi — smreka, bor (največ za kmečko pohištvo), veliko je bukovine (lamelirani elementi, regali) in to v naravnem tonu, prav tako jesenovega in hrastovega lesa. Pogosto so uporabljani eksotični lesovi (palisander in teak), ki pa učinkujejo nekoliko neskandinavsko.

Bella Center je velik in če bi hotel vse opisati, kar smo v dveh dneh, ki sta bila namenjena za ogled, videli, bi zmanjkalo papirja in prostora. Torej: ni bilo slabo!

Ob robu sejmišča

Sprehod po ulicah Kopenhagna je bil prav tako zanimiv. Tista razpizta svoboda na Danskem nima le slabih strani, pač pa se pozitivno odraža v vedenju ljudi v avtobusih, na ulicah in v trgovinah, ki so izredno prijazni in gostoljubni. Veliko časa ni bilo potrebno, da bi se še bolj živeli v njihov način življenja — toda nekatere stvari ti takoj padejo v oči.

Predvsem to, da so izredno praktični. Po mestu se vozijo s kolesi in njihovi mestni avtobusi so ravno toliko polni, da vsi sedijo. Kolesarjev je vse polno. Nosijo nahrbtnike v šolo in na nakupe in roke imajo svobodne. Napravljeni pa so sploh izredno enostavno in lepo. Tudi tu je njihov design na visoki stopnji!

Ves mestni živčav se praktično odvija v eni sami ulici, podobno kot na Dunaju ali pa v veliko manjšem merilu na Čopovi v Ljubljani. Ulica je rezervirana le za pešce, sem in tja se najde še kakšen počasen kolesar. Sicer pa je tu videti vse ekstremske sodobnega življenja od po obrazu rdeče ali rumeno pobarvanih hipijev, uživalcev mamil, mornarjev, beračev, do čisto običajnih prijaznih ljudi. Tudi ti dve violinisti sta našli areno gledalcev na tej ulici

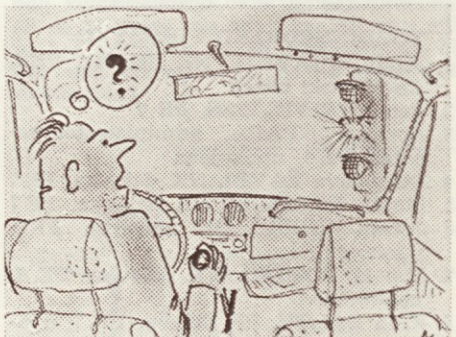
Mesto je polno zanimivosti, lepo je videti menjavo straže na kraljevem dvoru ali pa morskio deklcio (z Andersenove pravljice) na obali Baltika...

Nazaj smo leteli z letalom družbe SAS, spet v Zagreb. Se prej pa so nas na letališču Kastrup kake tri ure držali v negotovosti, ker so letališki delavci in kontrola leta štrajkali. No, potem pa je šlo. Ker se je že nekaj dni prej zvedrilo, smo lahko uživali v čudovitem pogledu na evropske pokrajine globoko spodaj: od sonca in vode srebrne obrobe na obalah morja, ribiške hišice v zalivih, majhne ladje sredi širnega morja in trikotni sledovi valov, ki so jih puščale za seboj, teksture polj, njiv in gozdov ter senca letala na njih, prehod nižinske severne Evrope v avstrijska gorovja, le sem in tja smo drveli nad preprogo oblakov in nato spet čudovita pomladno zelena polja z izgubljenimi kmetijami v hribovju, porečja Vitave in Donave, arhitektura Prage in Dunaja... Lepo je gledati dol, ko ne vidiš nobenih smeti!

In tako drviš skozi modri koridor neba, z novimi spoznanji o ljudeh in njihovih navadah...

15. razstave skandinavskega pohištva v Kopenhagnu na Danskem smo se iz Stola udeležili: Vinko Gobec, Boris Svajger, Brane Uršič, Tone Benda, Janez Rogelj, Janko Leskošek, Franc Lužovec, Marjan Murn, Feliks Škrlep in Franc Stele.

Franc Stele

Ob Stolu so prednostni in neprednostni zavoji na cesti. Najhuje je, ker je nekaj odvzemov smeri vožnje ravno tam, kjer nam na poti na delo ali domov najmanj »paše«. Tedaj pogledamo na levo in na desno in, če ni miličnika, »potegnemo«. Sicer bi se morali skoraj po vseh križiščih ob tovarni še enkrat peljati.

Ja, tako so nam narisali in izdelali prometne poti na naši Duplici!

Srečanje kamniških urednikov glasil v Titanu

Na pobudo občinskega sindikalnega sveta v Kamniku so se uredniki glasil kamniških delovnih organizacij in drugi delavci pri obveščanju prvič sešli v delovni organizaciji Svilanit. Drugo srečanje je bilo v Stolu, tretje pa v Alpremu.

Pred koncem letošnjega junija je bil zopet organiziran delovni dogovor, tokrat v Titanu. V uvodu je direktor delovne organizacije predstavil njeno dejavnost, razvoj, sedanje težave pri oskrbi s surovinami in gorivi in lasten razvoj proizvodnih programov, ki so na svetovni ravni.

V nadaljevanju je ing. Lojze Špende orisal načine in uspehe pri njihovem informiranju. Povedal je, da so na tem področju dosegli napredek, vendar je potrebno še precej storiti, da bo delavec o vseh potrebnih dogajanjih pravočasno in primerno seznanjen. V razpravi so sodelovali uredniki drugih organizacij in opisali podobne težave. Naj-

vejši problemi pri pripravi informacij nastajajo s tistimi delavci, ki bi morali imeti zavest, vendar se izgovarjajo, da neradi pišejo ali sploh ne bodo pisali ali kako drugače pripravili obvestil, poročil in podobnega. Vendar moramo na tem področju iti dalje. Vsega delavci, ki se ukvarjajo z informiranjem, ne morejo sami napraviti in zato nujno potrebujejo širšo pomoč.

V pogovoru sta zelo aktivno sodelovala tudi Tomo Malinarič in Janko Blagšič. Opozorila sta na vrsto problemov, ki jih bomo morali v bodoče nujno rešiti. Potrebna je večja povezanost skupnih služb z delavci pri informiranju in potrebno je večje spodbujanje neposrednih proizvajalcev. Pravočasno in dobro informiranje je skupna dolžnost.

Po sestanku so si udeleženci ogledali nekaj proizvodnih oddelkov v Titanu.

Ciril Sivec

KADROVSKE SPREMEMBE ZA MAJ 1981

Delovno razmerje so sklenili:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

1. Dušan OREHEK, NK delavec, PE 8, iz JLA

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

1. Dejan ŠILER, NK delavec

V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

1. Marjan PAULIČ, lesni tehnik, PE 5
2. Rajko SIVEC, NK delavec, PE 5

V DELAVSKI RESTAVRACIJI

1. Ema BAJDE, KV kuharica

V TOZDU PRODAJA

1. Verhab NIKOČEVIČ, NK delavec, Interier Skopje

Delovno razmerje so prenehali:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

1. Milan MRAVLJE, NK delavec, PE 4, disciplinski ukrep
2. Persa TRIVIČ, ESS, PE 7
3. Rozalija OPARA, administrator-poller, PE 4, upokojena
4. Stanislava ŽAVBI, NK delavka, PE 7
5. Metka BREZNIK, NK delavka, PE 7
6. Jožefa JURŠIČ, PK politirka, PE 7, upokojena
7. Marija TOMŠIČ, NK delavka, PE 7, upokojena
8. Filip BALOH, PK delavec PE 7, upokojen
9. Miloš MILOŠEVIČ, NK delavec, PE 4, upokojen

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

1. Jože FRELIK, VK mizar

V TOZDU KOVINSKO

IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

1. Ivan ERJAVŠEK, KV tapetnik, PE 5
2. Jože KRIŽNIK, NK delavec, PE Motnik

3. Jože SLAPNIK, NK delavec, PE Motnik

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

1. Franc ZALOKAR, NK delavec

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

1. Janko NIKOLIČ, TT-monter, PE 2

V TOZDU DEL. RESTAVRACIJA

1. Majda OCEPEK, NK delavka

KADROVSKE SPREMEMBE ZA JUNIJ 1981

Delovno razmerje so sklenili:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

1. Mihael VODNJOV, lesni tehnik, PE 7, iz JA
2. Blagoje STANKOVIČ, NK delavec, PE 7
3. Rajko MODRIJAN, KV mizar, PE 7
4. Marjan POHLIN, KV moški krojač, PE 7, iz JLA
5. Sanja STANIČ, NK delavka, PE 7
6. Marko CONJAR, NK delavec, PE 7

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

1. Ferdinand LAH, dipl. ing. lesarstva, iz JA
2. Jože ŠIMENC, KV mizar, prišel iz JA

V TOZDU KOVINSKO IN OBLAZINJENO POHIŠTVO

1. Štefan JEŽ, NK delavec, PE 5
2. Franc STRMŠEK, KV stroj. ključ., PE Motnik, iz JA

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

1. Iztok HRIBAR, NK delavec

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

1. Roman UČAKAR, KV zidar, iz JA
2. Marjan SUŠNIK, obratni električar, prišel iz JA

V SKUPNIH SLUŽBAH

1. Franc NOVAK, dipl. ing. elektr., SOEP

Delovno razmerje so prenehali:

V TOZDU SEDEŽNO POHIŠTVO

1. Antonija RUDIČ, stiskalka vez. plošč, PE 6, upokojena
2. Marija HRIBAR, NK delavka
4. Marija BENKOVIČ, NK delavka, PE 8
5. Jožica BAJDE, NK delavka, PE 8

V TOZDU PLOSKOVNO POHIŠTVO

1. Boris BORŠTNAR, PK lesni delavec, umrl
2. Damjana URANKAR, NK delavka
3. Ludvik SLAPAR, KV poh. mizar

V TOZDU PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

1. Franc JAGODIČ, lesni tehnik
2. Milan ŠUŠTAR, NK delavec

V TOZDU TEHNIČNE STORITVE

1. Iztok ZUPANČIČ, NK delavec
2. Štefan KOCIPER, KV stroj. ključ.

V SKUPNIH SLUŽBAH

1. Umka ŠABOTIČ, NK delavka

Kadrovski oddelek

Na sliki je razpoloženo dekle in hladni gozdni potok. Poleti se veliko raje odločamo za kaj hladnega, ko nam je včasih tako vroče, da znoj kar lije z nosa.

Vendar se bomo ob tej sliki gotovo raje odločili za prijetno lepoticco, za njen vroč pogled in sploh vse, kar lahko nudi skrbno in preiščeno posneta fotografija.

V tej številki že nekaj let objavljamo kaj prijetnega za (moško) oko, ker je pač nasploh tako moderno. Pripomb na tako odločitev doslej ni bilo. Upamo, da bodo tudi vnaprej predvsem naše predstavnice nežnega spola tako prizanesljive.

* * *

V Glasilu bi morali pisati o stvareh, ki so potrebne in koristne, da bi jih povedali delavcem, vendar se ljudje, ki bi morali to storiti, ne odločijo. Probleme držijo zase. Nočejo, da bi se izpostavljali nekaj tišočim bralcem.

Nevarnost pri uporabi zaščitnih premazov

NEVIDNA NEVARNOST ZA ČLOVEKA OZDRAVI LES

Tako Bayer označuje svoj izdelek XYLAMON. Strupenost P-K-F je prav takšna kot pri arzeniu. Komu naj bi prišlo na misel, da bi les, ki ga uporabljamo v prostoru, mazal in zaščitil z arzenom? Na splošno so tudi vsi premazi, ki vsebujejo arzen, prepovedani za uporabo zaščite lesa v prostoru, posebno tam, kjer se zadržujejo ljudje, živali ali prehrabeni izdelki. Kdo se v razpravah ozira na dejstvo, da vsako novo spoznanje nevarnosti predstavlja velika količina uporabljenih strupenih snovi na delovnem mestu?

TETRA in PENTA-KLOR-FENOL spadata v skupino halogeniziranih aromatičnih ogljikovodikov. Danes se uporabljata pretežno kot fungicid (gljivični strupi) v zaščiti lesa. Po letu 1949 se njegova proizvodnja neprestano dviga in je v letu 1977 že dosegla 150.000 t, ki se je pa po nesreči v italijanskem mestu Seveso, kjer je prišlo do eksplozije v napravah za proizvodnjo TETRA-KLOR-BENZODIOXINA, občutljivo zmanjšala.

Naravno, da je bilo strokovnjakom že dolgo poznano, da so premazi s PENTA-KLOR-FENOLOM visoko toksični, vendar šele po italijanski katastrofi se je zbudila znanost, kakšna nevarnost nam preti iz retorte.

Kako pride do izdelave visokotoksičnih nezaželenih proizvodov? Že kratak pregled KLOR-FENOLNE sinteze

nam pokaže, da imamo dve različni poti do proizvodnje P-K-F:

1. S pomočjo alkalne hidrolize HEXA-KLOR-BENZOLA z natrijevim hidroksidom pri 140 stopinjah C.

2. Druga možnost za proizvodnjo P-K-F je s kloriranjem fenola. Pri tej proizvodnji nastajajo tudi drugi KLOR-FENOLI, ki vsebujejo manj kot 5 klorovih atomov v posamezni molekuli kot npr. TETRA-KLOR-FENOL.

Vse reakcije ne tečejo popolnoma enakomerno, zato dobimo pri takih sintezah še druge kompleksne spojine.

Ob upoštevanju stopnje strupenosti P-K-F so posamezni dobavitelji zaščitnih premazov začeli označevati svoje izdelke z opombo, da le-ti vsebujejo P-K-F. Smatra se, da je označba sama dokaj pomanjkljiva, ker mnogi uporabniki teh premazov ne poznajo natančno-toksičnosti P-K-F.

KONTROLA VZORCEV IN REŠITEV

V ZR Nemčiji je kontrola vzorcev na P-K-F že dalj časa dejstvo. Bavarsko deželno sodišče obtožuje firmo Sadolin za plačilo škode v višini 128.000 DM na tožbo neke družine. Kot dodatek zahteva sodišče, da povrne vse hotelske stroške in obnovi novo hišo tožeče družine.

Mnogi dobavitelji so med tem časom spremenili svoje recepte teh premazov in deklarirajo izdelek kot priporočljiv za notranjo uporabo. Popolno zaporo za P-K-F so uvedle že nekatere države kot so: Švedska, Nizozemska, Japonska in

nekatero državo ZDA, medtem ko se ta prepoved pričakuje tudi v preostalih evropskih državah, bodisi na namembnost uporabe ali v celoti.

Pri nas v Jugoslaviji potrošnja fungicidnih premaznih sredstev oziroma lazur v zadnjih nekaj letih zelo narašča. Naši proizvajalci sicer označujejo posamezne kvalitete z besedo »FUNGICIDNI«, ki je namenjen predvsem za zunanje premaze in premazi brez omenjene besede, so namenjeni za notranje premaze. Smatra se, da bi bilo potrebno, da se uporablja kot zaščitno sredstvo le tisto, ki ne vsebuje PKF, ki ga bi nadomestili z nekaterimi drugimi fungicidi, ki niso tako toksični in manj nevarni za človekovo zdravje. Nekaj teh premazov že poznamo pri nas, to so BONDEX, LESOL, BARTOXIN, RUSTIKAL, RUSTIKANA itd., ki so izdelani v dveh izvedbah in sicer za zunanje premaze (FUNGICIDI) in notranje premaze (brez FUNGICIDOV).

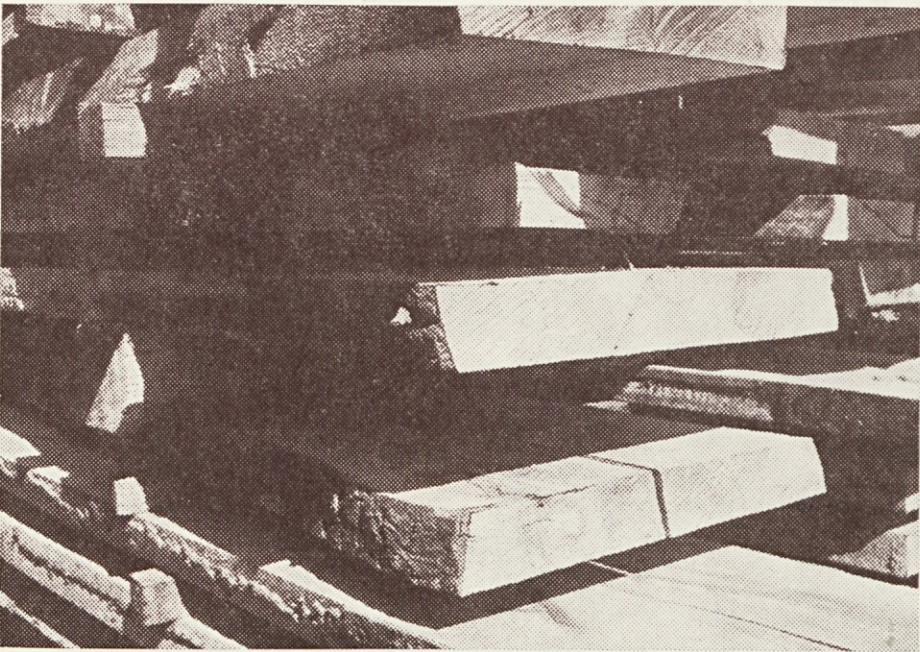
Ivan Volčanšek

»Ta je pa kurba,« večkrat slišimo, kadar se dva pogovarjata in tretji, ki je bil trenutek pred tem še z njima, ravno odhaja.

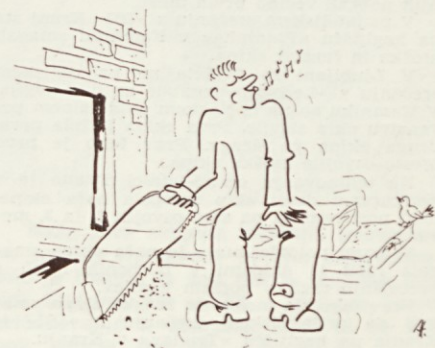
Grde besede so na papirju še grše. Čudno je, da smo se jih v življenju kar navadili. Slišimo jih po radiu, po televiziji, v gledališčih in na ulici. Nekateri pravijo, življenje nima smisla olepšavati, temveč naj se povsod pokaže tako, kot je.

Vendar se postavlja vprašanje, zakaj je tako. Kaj se ne bi mogli domeniti na bolj kulturne način, kar je potrebno. In, ali ne bi mogli vse tisto, kar se nam zdi že kar normalno, toliko izboljšati, da bi bilo vsaj človeško, če že ne more biti sodelavsko?

Človek še ni uspel ustvariti popolnejšega in plemenitejšega materiala, kot narava. Med najodličnejše materiale spada les. Ne naveliča se ga oko, dovolj je trden, prožen in trajen. Žal smo prav po tem pred nekaj desetletij segali s premajhno premišljenostjo in tako na hitro porabili tiste zaloge, ki bi jih lahko danes še vedno imeli.

Leseni izdelki so vedno dragocenejši in vedno bolj iskani. Zavedajmo se, da je vsaka prihranjena deska in plošč naša skupna korist, za nas in za našo skupnost prihranjen denar.

Misel na vse mogoče, le na delo ne, je že marsikomu botrovala v nesreči.

Šport in rekreacija

Pred nekaj tedni smo se na sestanku komisije za šport in rekreacijo odločili, da predlagamo uredniškemu odboru Stolovega Glasila, da bi imeli v časopisu svojo stran za objavo športnih člankov. Odbor je predlog sprejel in sedaj je pred nami delo in dolžnost. Ne bi bilo dobro, če bi že po treh številkah zopet utihnili.

In čemu vse to. Vsi ljudje v našem kolektivu vedo, da obstajajo določene športne panoge. Da se večje ali manjše skupine sodelavcev ukvarjajo z rekreacijo. Nobena skrivnost ni, da so za to potrebna tudi določena finančna sredstva.

Vendar pa ljudje sprašujejo, čemu za to toliko denarja? Kaj pa ti naši športniki sploh delajo? Ali pa: Jaz bi to boljše napravil. To se včasih dogodi zaradi nezadostne obveščeniosti o delu sekcij in pa v veliki meri zaradi nezanimanja. Gotovo je v tovarni precej ljudi, ki bi se s športom in rekreacijo ukvarjali, pa ne vedo (posebno novi sodelavci), kam in na koga bi se obrnili ali pa jih je sram. Naj ne bo nikomur nerodno priti. Saj je namen komisije, da se kar največ ljudi v prostem času ukvarja z aktivnim počitkom. Informacije lahko dobite pri vodjih sekcij ali pri predsedniku komisije tov. Zupinu, tel. 393.

Za uvod naj bo dovolj. Raje pogledjmo, kaj in kako smo delali na tem področju v prvi polovici leta.

Res je, da je zime že zdavnaj konec in smo v najlepši kopalni sezoni, vendar ne bo odveč kratek pregled dela smučarske sekcije.

Ker iz leta v leto zanimanje za smučanje narašča, je tudi vsako leto več tekem in dela. Letos so se alpskim pridružili tudi smučarji tekači. Za popularizacijo te zvrsti smo pri komisiji kupili štiri pare tekaških smučic. Da denar ni bil vržen proč, pove že podatek, da ta dejavnost danes aktivno teče in se množičnih tekov udeležuje okoli 30 članov delovne organizacije.

Na letošnjem tekmovanju DO v veleslalomu je tekmovalo stodvajset naših sodelavcev. Za pridobitev članov smučanja smo organizirali smučarski tečaj na Velikih poljanah nad Kamnikom. V dveh izmenah se ga je udeležilo 36 tečajnikov. Sodelovali smo tudi na več tekmah kot: Zimske igre Uniles. Občinsko prvenstvo v veleslalomu, Veleslalom ob 85-letnici Titana, Občinsko prvenstvo v tekih na Crnivcu in na množičnih tekih po Sloveniji.

Organizirali smo naslednja tekmovanja: Piknik ob dnevu Stola v Kamniški Bistrici, Veleslalom za pokal delovne organizacije, Smučarske teke v Nevljah in Zimske igre Uniles. Posebno pri slednjih je bila ocena zelo pohvalna, posebno iz drugih delovnih organizacij.

Imamo tudi dva občinska prvaka v veleslalomu. V kategoriji žensk od 26-35 let — Stupar Stanko in pri moških v kategoriji do 25 let — Podgornik Janeza.

Kegljaška sekcija:

Da so člani in članice kegljaške sekcije zelo aktivni in resni pri svoji panogi, nam pove podatek, da so na tekmovanju v občinski sindikalni ligi 1980/81 zasedli v »A« skupini drugo mesto, v skupini »B« pa četrto.

V aprilu in maju smo na raznih tekmovanjih pobrali večino prvih mest.

V prijateljskem srečanju z »IBI« Kranj sta na kegljišču »Planinka« v Kamniku zmagali moška in ženska ekipa.

V Ljubljani so dekleta na prijateljskem srečanju z »Lesnino« izgubile za dva keglja. V Kamniku so na občinskem sindikalnem prvenstvu ekip slavile. Prva ekipa je bila prva, druga ekipa pa druga. Prav tako je prvo mesto osvojila moška ekipa.

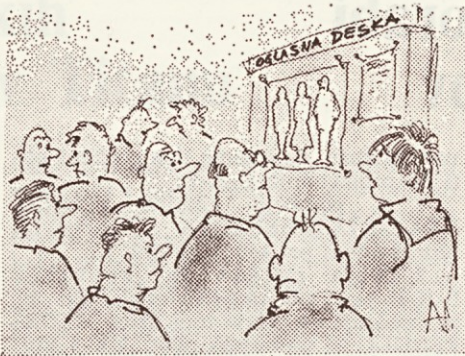
Na tekmovanju ob 85-letnici Titana je v konkurenci deset ekip zmagala naša ekipa, med posamezniki pa smo osvojili 2. in 3. mesto.

V drugi polovici maja je naša ekipa zmagala med 14 ekipami v borbenih igrah s precejšnjo razliko podrtih kegljev.

Prav tako sta moška in ženska ekipa zmagali na prijateljskem srečanju z »IBI« iz Kranja na kegljišču »Triglav« v Kranju.

Sahovska sekcija:

Delo sahovske sekcije je poleg tekmovanj in turnirjev že dalj časa usmerjeno pred-

Če bi bilo vse tako, kot govorimo, potem bi stvar izgledala, kot prikazuje gornja karikatura: Nabit ali nabita je bila na oglasni deski!

»Poglej ga! Ta odhaja na nogometni trening. Naj se razgiblje. Saj bi šla tudi midva, ali ne, samo če ne bi bila pred nosom naša Restavracija.

* * *

Veliko raje pišemo o stvareh, ki nas zabavajo. O delu, predvsem pa o nedelu, nočemo. Kaže, da je to za sedaj za nas še pretrd oreh.

Nočemo poseči v svoje in sosedovo pre slabšo delovno prizadevnost.

Je res?

* * *

Mislimo, bodo že drugi naredili, drugi mislijo, da bomo mi.

vsem na vzgojo mladih šahistov. Da je to res, nam pove podatek, da je bil trud marljivih šahistov (Ravnikarja, Bavčarja, Suhadolca) in drugih članov odbora, bogato poplačan z udeležbo mladih na šahovskih večerih, ki so bili skozi celo pomlad v Kulturnem domu na Duplici. Zanimanje je bilo tolikšno, da je včasih zmanjkalo prostora. Kaj so se mladi naučili, bodo pokazala razna tekmovanja in turnirji.

Prvi preizkus je bil dvoboj s »Partizanom« iz Mengša, katerega so naši v dvokrožnem srečanju na 20 deskah premagali kar z 29,5 : 10,5. Gostje kljub visokemu porazu niso bili razočarani, saj vemo, da se kvaliteta igranja dviga le proti močnejšim nasprotnikom. Seveda velja to tudi za Stolove igralce. Zato naši najboljši igralci igrajo na močnih turnirjih, kjer se kalijo za naporna tekmovanja.

Na prvem takšnem turnirju, na prvenstvu Kamniško-Domžalskega okrožja, je zmagal Boris Bavčar pred igralcema iz Domžal, Vavpetičem in Ivačićem, ter pred našim drugim igralcem Osolinom. Na tekmovanju je nastopalo 22 igralcev iz obeh občin.

Med tem časom se je Stolov najboljši šahist pripravil za velik mednarodni turnir na Bledu, kjer je igralo 65 znanih šahistov iz domovine ter iz Nemčije, Francije, Avstrije, Italije, Romunije ter Madžarske. Med njimi je bilo 5 velemojstrov, 2 mednarodna mojstra ter 8 mojstrov. V tej zelo močni konkurenci je Karnar z delitvijo 9-14 mesta z velemojstroma Planincem in Nemetom dosegel več kot odličen uspeh. Od slovenskih igralcev ga je prehitel edino Godec iz Zagorja.

Po tem turnirju je Karnar nastopil še na turnirju v počastitev Heringa in Zupančiča v Domžalah, kjer je ob koncu delil solidno 3.-6. mesto za Vavpetičem iz Domžal in Majzijem iz Kranja.

V Velenju je bilo letos 27. prvenstvo mest in krajev, katerega so se udeležili tudi najboljši igralci iz Duplice, Karnarju, Bavčarju, Osolinu, Trebušaku, Bergantu in Lanišku sicer ni uspelo priti v finalni del tekmovanja, kljub temu pa so med 48 ekipami dosegli solidno 14. mesto. Novi slovenski prvak je ekipa Maribora, pred Celjem in Lescami na Gorenjskem.

Zatem so Karnar, Trebušak, Bergant in Lanišek sodelovali še na turnirju, ki je bil organiziran v okviru proslav 85-letnice Titana, kjer se niso pustili presenetiti in so za osvojevo 1. mesto prinesli domov lep pokal. Sodelovali so še Titan, KIK, Menina, Donit in Zarja.

Prav tako so naši šahisti osvojili prvo mesto na prvih letnih igrah delavcev sozda Uniles, kar znova potrjuje kvaliteto Stolovih šahistov.

Slovenski derbi na Bledu: Godec : Karnar

Letne športne igre Unilesea

No pa smo tam. Pri letnih igrah delavcev sozda Unilesea namreč. Prav gotovo bodo v letošnjem letu najbolj množične in kvalitetne športne igre lesnih delavcev v Sloveniji. Igre bodo potekale skozi vso poletno sezono tja do septembra, v različnih pano-gah in v različnih mestih.

Prve tri panoge, streljanje, namizni tenis in šah so že za nami. Odvijale so se na področju lesne industrije Javor iz Pivke, ki slavi letos 30 let obstoja.

Zagarstvo na Notranjskem sega več kot 400 let nazaj, prve organizirane žage, katerih lastniki so bili podjetni trgovci, pa so se pojavile nekako pred 200 leti. Prvi zameški lesne industrije so se pojavili ob koncu prejšnjega stoletja. Bile so to večje ali manjše žage ter zabojarne. Marsikateri ni bilo dano, da bi preživela obe vojni vihuri.

Sele po drugi svetovni vojni so se začeli lepši časi in leta 1951 je prišlo do združenja večjih in manjših tovarnic in žag v delovno organizacijo Javor Pivka. Z združitvami z žago na Baču in Lipom iz Postojne je majhna tovarna zrasla v veliko organizacijo z več kot 1800 delavci. Njena proizvodnja ne zalaga samo našega tržišča, ampak izvažajo tudi v 30 držav širom po svetu. Glede na tradicijo lesarstva na Notranjskem je to zelo mlada delovna organizacija, vendar močna in uspešna.

Ravno zato, ker je letos Javor jubilar, jim je pripadla čast organizacije treh športnih disciplin. Druge članice organizirajo po dve. Pa pogledjmo še rezultate.

Najprej strelci. Tekmovali so po naslednjem sistemu. Ekipno moški 5 strelcev in ekipno ženske 3 strelke. Za posameznike se šteje rezultat iz ekipnega dela tekmovanja. Strelja se na 10 m stoje, brez naslona, s 5 poskusnimi in 20 strelji za oceno. Pri moških so bili med devetimi ekipami najuspešnejši naši tekmovalci, tako v ekipnem, kot v posameznem delu tekmovanja, kjer je zmagal Peter Bertonec. Stolovi tekmovalci so zmagali s 847 krogi pred tovarno Meblo (806 krogov), Marlesom (803 krogi) in ostalimi. Za Bertonecem, ki je nastrelil 184 krogov, sledijo: Beranjo Karel iz Javorja s 180 krogi,

Dragovan Jože iz Novolesa s 177 krogi, četrtri je bil naš drugi strellec Oražem Matija, pred Spruk Francem, oba iz Stola. Dekleta so bila nekoliko manj uspešna in so zasedle peto mesto od šestih ekip. Posamezno je zmagala Soštaric Marija iz Marlesa, ki je imel zmagovalke tudi ekipno.

Sahisti so tekmovali s kombiniranimi ekipami, 3 moški in 1 ženska, po Bergerjevem sistemu, s časom razmišljanja 10 minut na igralca. Bili so uspešni in si priborili prvo mesto med sedmimi nastopajočimi ekipami.

Igralci namiznega tenisa so igrali ekipno 2 moška ter ekipno 2 ženski, po sistemu vsak z vsakim na 3 dobljene igre. Zmagovalci skupin so potem igrali za prvo mesto, drugo uvrščeni za tretje mesto itd. Naši niso imeli preveč uspeha in so na koncu moški zasedli peto mesto od sedmih ekip. Ženske so bile šeste, prav tako od sedmih ekip.

Vendar tekmovanje še ni konec, saj bodo trajala tja do zgodnje jeseni, zato upamo, da bomo še slišali razveseljive novice o uspehih naših športnikov rekreativcev.

Pa še to.

Pred kratkim so bili v Kamniku zdomci iz Toronta v Kanadi. V znak prijateljstva so odigrali dve srečanji s športniki iz Stola. Dekleta so se pomerile v odbojki, kjer so slavile odbojkarice iz Toronta z rezultatom 3:0. Fantje pa so odigrali nogometno tekmo, katero so slavili z rezultatom 3:1 Stolovci. Vdušje in organizacija sta bili dobri.

Rokomet

Rokometaši pa so imeli Občinsko sindikalno prvenstvo. Nastopilo je šest ekip. Stol, Obrtniki, Prosveta, Občina, Titan ter Alprem. Da je zanimanje za rokomet v porastu, nam pove število nastopajočih ekip, ki je vsako leto večje. Se lani so bile samo štiri.

Rezultati so bili naslednji: Obrtniki : Stol - 10:9, Obrtniki : Prosveta - 11:10 in Stol : Prosveta - 13:13.

Končni vrstni red finala je bil: Obrtniki, Prosveta, Stol.

Rezultati so bili zelo tesni in obračuni zagrizeni. Saj bi bila glede na tesne izide z malo sreče prvak katerakoli od sodelujočih ekip.

Nasvidenje in srečno do naslednjic.

Zbral Franci Baumann

Dopoldne smo delavci v tovarni, popoldne pa mojstri vseh vrst. Pomagamo pri gradnji hiše, napeljujemo elektriko, pleskamo stanovanje ali pa smo »kuhani in pečeni« v vrtu. Posebno dobro se nam zdi, če imamo kako orodje ali strojček, ki ga сосед nima.

Marsikaj novega tudi nam dela probleme. Prepričani smo, da smo »pametni«, vendar zopet ne tako, da bi znali novo napravo varno in koristno spraviti v tek.

»V naši upravni stavbi je televizija že snemala nekaj dram za svoje potrebe. Pogledj, sedaj pa snemajo neki spektakel!«
»Kje pa. Samo okna čistijo. Drugače jih skoraj ne morejo, ker se ena polovica ne da odpreti. Tako je pa »prekrito« nevarno!«

Naša prva skupina letošnjih letovalcev ob morju z vremenom ni bila zadovoljna. Bilo je hladno in več dni je pošteno lilo. Vrli Stolovci pa so šli s tolikšno mero pričakovanja k Jadranu. Radi bi se kopali, sončili, radi bi..., pa ni šlo.

Poleg precej višjih cen ti ga lahko tudi vreme pošteno zagode.

Nogometaši Stola so se po skupni zmagi nad drugouvrščenim moštvom vzhodne conske lige mariborskim Kovinarjem s 3:2 (v Mariboru 2:2, na Dublici 1:0) uvrstili v enotno Slovensko nogometno ligo. Čeprav so bili igralci Kovinarja za naše sila nevaren nasprotnik, je Stolovcem s srčno igro le uspel veliki met. Za uspeh so zaslužni: (stojijo) Barlič, Leban, trener Perhatič, Zlatnovič, Modrijan, Kavčič, Berkič, Bukovec, Lamberšek, tehnični vodja Sameja, (čepijo) Josipovič, sekretar kluba Kukanja, Arko, Hribar, Poljanšek, Bizjak, Fricelj, Lederer, Avbelj, Brežnjak, manjka Oražem.

FRAZE, FRAZE...

Fraze uporabljamo v večih namenih: Če hočemo prikazati dobro razgledanost, zavzetost, celo delavnost.

Npr.: Bilo je dogovorjeno, dogovorjeni smo in usklajeno je.

To moramo nemudoma kvalitetno izpolniti in strokovno utrditi.

Informirali se bomo za raznorazne pro-

game in vzporedne finančne načrte.

Zadevo smo načrtovali, opredelili, označili, pristopali in uredili.

O tej manj pomembni točki sedaj ne bi razpravljali. Čas je predragocen. Vključimo jo v tekoče zadeve, v točko razno in podobno.

Ni še tako daleč čas ko smo mislili, da je na palete mogoče nakladati le pravilno oblikovane polizdelke in izdelke. Z malo iznajdljivosti lahko na ograjeno paleto naložimo skoraj vsak izdelek. Če imajo ti tako obliko, da jih je mogoče zlagati enega v drugega, je prihranjen še dodatni prostor. Transport z vilicarjem je lahek in hiter.

Ob tem preprostem primeru pomislimo na odpravo ročnega transporta še povsod tam, kjer ga do sedaj opravljajo delavčeve roke.

Kjer je veliko ljudi skupaj, je tudi vseh mogočih prizorov dovolj. Le da jih ne vzamemo za mar ali pa se nam zdijo normalni tudi tedaj, ko je dejansko stanje daleč od tega. Prizor, ki je narisana na gornji karikaturi, ste gotovo že večkrat videli. Tedaj ste pomislili na dvojce: Ali naj se delavca sama trudita s pretežkim tovorom, »saj sta za to plačana«, ali pa ste se ob tem celo zabavali v množici drugih, češ, poglej ju reveža, kako se npenjata in ste ju ob tem zbadli še s kako žaljivko, ki je ob takih prilikah v Stolu kaj rada zraven.

Nekateri delavci se radi slikajo za naše glasilo, druge je zelo težko pripraviti. Nekateri se sploh nočejo. Vsak ima svoje prepričanje.

Ko smo slikali za glasilo, so »padle« tudi naslednje pripombe: »Ne bi se rad slikal. Slika je potem v časopisu. Ta leži po policah in na tleh, ljudje ga listajo in se iz slike norčujejo!«

Drugi je rekel: »Sliko boste dali v časopis, zraven napisali kako šalo, pa se bodo vsi smejali!«

Delavka ob strani je tega drugega le bodrila: »Tako resnemu človeku, kot si ti, se kaj takega res ne more zgoditi!«

Po petnajstem »navalimo« k izplačilnim okencem okoliških bank. Običajno imamo v roki kar dva listka. Na enem je odrezek banke o našem osebnem dohodku iz prejšnjega meseca, v drugi pa znani rdeči listek, s katerim zasluženo vsoto denarja dvigujemo. Na to, da bomo varčevali, smo že skoraj pozabili.

Ste že kdaj opazovali otroke pri pogovoru. Nekaj so se domenili, naslednji hip pa na dogovor pozabili. — Velikokrat se tudi mi tako vedemo.

* * *

Čas ima pa »res« dve hitrosti. Pred šesto na vso moč hiti, potem se vleče do dveh, nato pa zopet pohiti!

* * *

»Jaz tebe vilkam!«
»Mi pa vas kar tikamo!«

* * *

Namen delavke z malico na vozičku je, da vsem pripelje prigrizek in pijačo prav do delovnega mesta. Tako je bilo rečeno v začetku in za tak način smo se potem še neštetokrat ponovno zmenili. Praksa pa je vedno precej drugačna: Ko se delilka malice pojavi v prvem oddelku, pridrvimo k njej iz vseh koncev in krajev ter delamo gnečo (Na še kaj drugega se bomo sedaj morda sami spomnili).

Prihodnja številka bo izšla konec septembra

DELO NA NIHAČI

Dobil je delo pri grobem rezu, na delovnem mestu pri razrezu. V začetku bil je nakladač, drugod, pa tudi na nihač.

Sedaj pa ni več nakladač, samostojen je garač. Žaga, vleče za nihačo, dan za dnem za svojo plačo.

Najrajši dela na nihač, za drugod misli, da je postopač. Zadovoljen žaga vse povprek, najrajši lepe deske od smrek.

Jezen ni, če na njegovi strani smreke ni, jezen je, če na drugi strani je. Če bolj nihača bo veselo pela, bolj kuverta petnajst'ga bo debela.

Kje za vruga danes smreka le tiči, da je na rampo še nihče pripeljal ni.

Že skoraj z delom je končal, ko vilčar na rampo je smreko pripeljal. On pa žalostno ugotovi, da mu smreka danes dosegljiva ni.

Franc Ravnikar, grobi rez

Izdaja v 2100 izvodih Industrija pohištva STOL Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik Ciril SIVEC, odgovorni urednik Konrad VAVPOTIČ in člani uredniškega odbora: Boris DEMŠAR, Franc SIKOŠEK, Ivanka Šinkovec, Franc BAUMAN, Andrej PERČIČ, Vinko JAGODIČ, Danica KOČAR in Sonja ZORN. Lektor: Ivan SIVEC. List izhaja vsak mesec in ga prejema delavci STOLA brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.